

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska kadaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Cek. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izboja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4003.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCOVENE

Nuova grande vittoria aeronavale nel Mediterraneo

Finora affondate: 3 incrociatori, 1 nave portaerei, 2 cacciatorpediniere e 24 piroscafi — 46 aerei inglesi abbattuti

Bollettino straordinario n. 808: Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

All'alba del giorno 11 agosto nel Mediterraneo orientale nostri sommergibili ed aerei da ricognizione avvistavano in navigazione da Gibilterra verso Oriente un grosso convoglio nemico composto di oltre 20 piroscafi con la scorta di tre navi da battaglia, quattro navi portaerei, numerosi incrociatori e alcune decine di cacciatorpediniere ed unità minori.

Dal mattino stesso dell'11 cominciava l'azione delle forze aeree e navali italiane e germaniche strettamente cooperanti contro l'imponente formazione avversaria. Nostri sommergibili, Mas e motosiluranti, squadriglie di bombardieri in quota e in picchiata e di aerosiluranti con forti aliquote di caccia agendo in massa si avvicendavano nell'attacco silurando e bombardando numerose unità del convoglio nonostante il violentissimo fuoco antiaereo e la reazione della caccia nemica.

Nel complesso delle azioni venivano inflitte al nemico le seguenti perdite: dai mezzi della R. Marina un incrociatore e tre piroscafi affondati; dai mezzi della R. Aeronautica un incrociatore, un cacciatorpediniere e tre piroscafi colati a picco; dai mezzi aereo-navali germanici oltre all'affondamento della nave portaerei «Eagle» quattro piroscafi colati a picco. Numerose altre navi mercantili e da guerra fra le quali una corazzata e due navi portaerei risultano colpite: alcune più volte e così gravemente da far ritenere molto probabile il loro successivo affondamento.

In combattimenti di estrema durezza impegnati dai nostri cacciatori che dominavano il cielo della battaglia 32 velivoli avversari venivano abbattuti; 13 nostri apparecchi non facevano ritorno alla base, molti altri rientravano con morti e feriti a bordo.

La parte più importante del naviglio di scorta ha preso la via del ritorno sotto la azione ininterrotta dei nostri aerei; una frazione del convoglio

cerca di raggiungere Malta inseguita martellata dall'aviazione germanica e italiana.

Bollettino No 808

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

In Mediterraneo, nelle ulteriori azioni contro le superstiti aliquote del convoglio nemico, attaccato nei giorni precedenti, sono stati conseguiti nuovi successi. Sommergibili e piccole unità siluranti hanno affondato un incrociatore, un cacciatorpediniere e tre navi mercantili, aerosiluranti e bombardieri hanno colato a picco quattro piroscafi e colpito con due siluri una nave da battaglia in navigazione verso Gibilterra.

Unità aeronavali germaniche hanno affondato quattro navi mercantili.

La nave portaerei, colpita il giorno 11 dal sommergibile «Uaschiek», è rientrata avariata a

Gibilterra; è il «Furious». Fra gli incrociatori da noi affondati è il modernissimo «Manchester». Molti naufraghi nemici sono stati raccolti e concentrati nelle nostre basi navali o in ospedali. Altri sono affluiti sulle coste tunisine. Risultano abbattuti altri dieci velivoli avversari ad opera delle caccia italo-tedesche. Le nostre perdite sono salite a 19 apparecchi. Due nostre unità della R. Marina, di medio tonnellaggio, sono state danneggiate e una di esse gravemente.

In Egitto aerei da combattimento dell'Asse hanno attaccato colonne motorizzate e accampamenti. Un velivolo britannico veniva abbattuto dalle artiglierie di una nostra grande unità terrestre, l'Ariete, 5 in combattimento dai cacciatori germanici.

Durante una incursione su Tobruk, un quadrimotore avversario, colpito dal tiro delle batterie contraeree, è precipitato in fiamme.

Un altro bombardiere è stato centrato e distrutto dal fuoco della difesa di Pantelleria.

Nova velika pomorska zmaga v Sredozemlju

Doslej so bile potopljene: 3 križarke, 1 letalonosilka, dva rušilca in 24 parnikov — 46 angleških letal sestreljenih

Vrhovna poveljstvo Italijanskih Oboroženih Sil je objavilo posebno uradno vojno poročilo št. 808, v katerem pravi:

Ob zori 11. avgusta so naše podmornice in ogledna letala opazila veliko skupino angleških ladij, ki je plula od Gibraltarja proti vzhodu. Bilo je več ko 20 ladij, ki so jih spremljale tri bojne ladje, štiri letalonosilke, številne križarke in nekaj desetih rušilcev ter manjše enote.

Istega jutra, 11. avgusta, so nastopile italijanske ter nemške letalske in pomorske sile proti veliki nasprotnikovi skupini. Naše podmornice, bojni čolni in motorne torpedovke, oddelki bojnih letal, stirmoglavcev ter torpednih letal, ki so jih spremljale močne skupine lovcov, so skupno prešli v napad ter navzile kar najhujšemu protiletalskemu ognju in delovanju angleških lovcov torpedirali ter bombardirali mnogo nasprotnih enot te ladijske skupine.

Po celotnem nastopu je imel nasprotnik te izgube: enote kr. mornarice so potopile eno križarko ter tri parnike; enote kr. letalstva pa so potopile eno križarko, en rušilec in tri parnike; nemške letalske in pomorske enote so poleg letalonosilke »Eagle« potopile še štiri parnike. Mnogo drugih trgovskih ter vojnih ladij, med njimi ena oklepna ter dve letalonosilki je bilo zadetih; nekatere celo po večkrat, tako da je treba soditi, da so se kasneje potopile.

V skrajno hudih bojih, v katerih so naši lovcvi obvladali nebo nad bojiščem, je bilo sestreljenih 32 nasprotnikovih letal, 13 naših letal se ni vrnilo na postojanke, mnogo drugih pa je prišlo nazaj z ravnimi in ranjenimi na krovu.

Večji del spremljajočih ladij se je zaradi nenehane delovanja naših letal vrnil na isto pot, drugi del pa skuša doseči Malto, medtem ko

nemška in italijanska letala neprenehoma tolčejo po njem.

Vojno poročilo št. 808

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V Sredozemlju so bili doseženi novi uspehi v nastopih proti preostali enotici sovražne spremljave, ki je bila prejšnje dni napadena. Podmornice in motorni čolni so potopili eno križarko, en rušilec in tri trgovske ladje, torpedna letala in bombniki pa so potopili 4 parnike in zadeli z dvema torpedi eno bojno ladjo, ki je plula proti Gibraltarju; nemške letalske sile so potopile 4 trgovske ladje.

Letalonosilka, ki je je 11. t. m. zadela podmornica »Uaschiek« na povratku v Gibraltar je »Furious«.

Med križarkami, ki so jo potopila naša letala, je križarka najmoderneje vrste »Manchester«.

Mnogi sovražni brodolomci so bili zbrani in prepeljani v naša pomorska oporišča in bolnišnice. Drugi so bili izkrcani na tuniški obali.

Italijansko-nemški lovcvi so sestrelili še deset nasprotnih letal. Naše izgube znašajo 19 strojev. Dve srednjeveliki enotici Kraljevske Mornarice sta bili poškodovani, in sicer ena težko.

V Egiptu so skupine osnih bojnih letal napadle sovražne motorizirane kolone in zbirališča. Dve sovražni letali je sestrelilo protiletalsko topništvo, neke velike enotice divizije »Ariete«, pet pa so jih v boju sestrelili nemški lovcvi.

Pri napadu na Tobruk je protiletalsko topništvo zadelo sovražno štirimotorno letalo, ki je v plamenih treščilo na tla. En drug bombnik je zadela in sestrelila protiletalska obramba na Pantelleriji.

Seja Direktorija fašistovske Stranke

Vodstvo Stranke je razpravljalo o delovanju Stranke, o pomoči fašistov pri žetvi, o čiščenju članstva ter o borbenih skvadrstovskih bataljonih

Rim, 13. avgusta. AS. V palači Venezia je pod predsedstvom Duceja danes zboroval od 17 do 19.30 Nacionalni direktorij PNF. Ob otvoritvi zborovanja je Duce imenoval v dnevnem povelju fašizem toskanskih pokrajin, ki se je zgledno izkazal ob priliki oddaje žita v zbirališča. Duce je izrazil svoje zadovoljstvo zveznim tajnikom Toscanne in jim naročil, naj njegovo pohvalo sporočijo svojim sodelavcem, vsem Crnim strajcam in kmečkim in boročemu se ljudstvu. Obširno je poročal nato Tajnik Stranke.

Po srečnih vojnih dogodkih, ki so navdušili in ganili ves narod, je Stranka po Vaših ukazih, Duce, je med drugim izjavil Tajnik Stranke, nadaljevala z vsemi svojimi organi svoj pohod. Delo po Ducejevih navodilih se bo z neprestano vnemo nadaljevalo. O tem delu je Tajnik Stranke poročal zlasti glede na položaj Stranke spričo višjih zahtev naroda v vojni.

Po zapretju šol in šolskega pomožnega delovanja se je začelo takoj organiziranje kolonij za pripadnike GIL-a. Število podpirancev se je povečalo. V 7632 kolonijah je letovalo 1.018.688 otrok, dočim jih je bilo prejšnje leto v 6036 kolonijah 750.161. Mnoge šole in azili so bili pretvorjeni v kolonije, kjer bodo šolski otroci dobivali obede. Vseposred se podporno delo razvija in poglablja ter je bolj kot kdaj prej v teh težkih prilikah potrebno.

Borbeni uradi so se ustanovili in delujejo že pet mesecev ter so se izkazali za koristne v svrhu podporne in propagandne akcije, zaradi katere so bili ustanovljeni. Borec in njih družine so z njimi zelo zadovoljni. Vedo, da je Stranka v Ducejevem imenu navzoča v njih hišah s svojim velikodušnim srcem, kar je jamstvo za to, da žrtve, ki jih doprinašajo, ne bodo pozabljene.

Med pobudami samega Nacionalnega direktorija naj omenimo opremo skupno z vrhovnim poveljstvom in Dopolavorom podpornega vloka za italijanski ekspedicijski zbor v Rusiji s 300 tonami živil v vrednosti 15 milijonov lir, podporni material za 2 milijona, ki je bil poslan našim četam v Crni gori. Narodno zbiranje kolonialnih zavojev je bilo zaključeno 31. julija. Samo 19 federacij je zbralo 148.788 zavojev.

Na Ducejevo povelje so bili mobilizirani 4 milijoni redno vpisanih fašistov za pomoč pri žetvi. Svojo nalogo so odlično izpolnili in Crne straje so ponosne na svoj uspeh. Žitna bitka je popolnoma uspešna. Vsi zvezni tajniki so dali natančna navodila za to akcijo. Kjer je manjkalo delovne sile, so večidel pomagali fašistični vseučiliščniki, ki so prostovoljno sodelovali pri žetvi in mlačvi.

Sile Stranke morajo biti vedno mobilizirane, da ustvarjajo okoli sebe tako pomembne znake življenja režima, oziroma razumevanja in najbolj vzgledne discipline. Bitka za žito se bo nadaljevala z nespremenljivo odločnostjo.

Po Ducejevi izjavi na sestanku direktorija dne 28. maja se je izvršilo čiščenje vpisanih v Stranko. Odstranjeni so bili vsi tisti, ki so zagrešili pre-

greške, ki niso v skladu s fašistično častjo, ter tisti, ki so pokazali svojo malomarnost in svojo mlačnost. Iz vrst Stranke je bilo odstranjenih 66.066 vpisancev. Akcija pa se previdno in odločno še nadaljuje.

Duce se je pomudil pri nekaterih točkah tajnikovega poročila in k besedi so se priglasili tudi nekateri člani direktorija. Po raportu šefa glavnega

stana milice o bataljonih skvadrstov je bila z odobravanjem sprejeta naslednja resolucija:

Nacionalni direktorij PNF ponosno pozdravlja bataljone skvadrstov, ki so zahtevali, da se borijo in je bilo njih prošnji ugodeno, dokazujoč s tem ponovno, da je stara garda revolucije s svojimi žrtvami in krvjo vedno v prvi črti poleg novega liktorskega rodu in ob vsaki preizkušnji domovine.

Velike anglo-ameriške izgube pri Salomonskih otokih

Japonci so potopili 13 angleških in ameriških križark, 9 torpedovk, 3 podmornice in 10 prevoznih ladij, več drugih vojnih in prevoznih ladij pa so poškodovali

Tokio, 14. avgusta. AS. Japonski glavni stan je izdal naslednje uradno poročilo o dosedanjih anglosaških izgubah v bitki pri Salomonskih otokih: potopljenih je bilo 13 angleških in ameriških križark, 9 torpedovk, 3 podmornice in 10 prevoznih ladij; resno je bila poškodovana 1 križarka, 3 rušilci ter 1 prevozna ladja. Poročilo dodaja, da so japonske izgube malenkostne. Lahko sta bili poškodovani samo 2 križarki, ki pa sta se še naprej borili. 21 japonskih letal se ni vrnilo. Ta letala

so se vrgla na sovražne ladje s svojimi bombami vred. Med potopljenimi sovražnimi križarkami je ameriška 10.000 tonska križarka vrste »Wichita«, 5 težkih ameriških križark vrste »Astoria«, 2 angleški križarki vrste »Australia« in 1 lahka angleška križarka vrste »Achilles«.

Boji na kavkaškem področju

Letalski napadi na črnomorska pristanišča — Včeraj je bilo sestreljenih 125 sovjetskih strojev

Hitlerjev glavni stan, 14. avgusta: Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

V kavkaškem področju nudi sovražnik, izrabljajoč za obrambo posebno prikladno gorato ozemlje, žilav odpor za kritje svojega umika na pomorski poti iz severnih kavkaških pristanišč. Napad nemških čet kljub temu dobro napreduje. Na nekem mestu so bile slabše sovražne sile odrezane od svojih zvez in razpršene.

Nemško letalstvo je ponovno učinkovito bombardiralo pristanišča na črnomorski obali. Pri tem sta bili dve večji prevozni ladji z bombami poškodovani. V noči na 10. avgust je neka nemška podmornica potopila 4000 tonsko prevožno ladjo pred pristaniščem Tuapse.

Pri poskušanem napadu na neko nemško letališče v donskem kolenu so lovski letala s protiletalskim topništvom skoraj popolnoma uničila skupino sovražnih letal. Od 45 napadajočih letal jih je bilo 35 sestreljenih.

Pri Voronežu na črnomorski obali ponovni boljševiški razbremenilni napadi. V tridih bojih je bilo uničenih 56 tankov.

Vzhodno od Vjazme in pri Rževu so bili v srditih bojih močni sovražni napadi deloma v protinapadu ustavljeni in pri tem je bilo pokončanih 70 tankov; 36 jih je uničilo topništvo. Vzhodno od Ilmenskega jezera in na

bojišču pri Volhovu so ob žilavem odporu nemških čet izpodleteli sovražni napadi.

Na skrajnem severu so se z uspehom nadaljevali letalski napadi na neko sovjetsko letalsko oporišče v zalivu Kola. Finsko letalstvo je v zračnih bojih sestrelilo 6 sovražnih letal. Poleg tega je bilo na vzhodnem bojišču včeraj sestreljenih skupno 125 sovjetskih strojev. Pogrešanih je 6 lastnih letal.

Kakor je bilo že povedano v posebnem vojnem poročilu, so nemške in italijanske letalske in pomorske sile razbile in po večini uničile močno

Potek zmagovite bitke v Sredozemlju

S sredozemskega bojišča, 13. avg. Po nesrečnem izjavljanju zadnjega poskusa v juniju, ko so Angleži skušali izsiliti prehod skozi Sicilski kanal, je bila angleška admiralteta spet prisiljena poskusiti prehod in je uporabila to pot ogromno spremstvo, obsegaajoče razen bojnih ladij, križark in rušilcev kar 4 nosilke letal. Očitno je torej, da so Angleži zaradi prejšnjih izkušenj prišli do odločitve, da ščitijo svoje ladje predvsem pred letalskimi napadi, ki so bili, kakor kaže zgodovina zadnjih angleških konvojov, vedno na

sovražno spremljavo. O končnem uspehu tega močnega boja bo izdano posebno poročilo.

Nekaj angleških letal je izvedlo včeraj iz velike višine motilne napade na severno nemško obalo in na zahodno Nemčijo.

Dnevni napadi lahkih nemških bojnih letal so povzročili obsežna razdejavanja in požare na vojaško važnih napravah južne angleške obale. Poleg tega je bil južno od Dartmoutha potopljen en angleški torpedni čoln ter neka večja ladja.

Preteklo noč je bilo mesto Norwich napadeno z razdiralnimi in zažigalnimi bombami. Nastali so obsežni požari.

Z viteškim križem železnega križa z meči na hrastovem listu odlikovani nadporočnik Ostermann, kapitan lovskega krčila Trautloff, se po 102. letalski zmagi ni vrnil s poleta na sovražnika. S tem pogumnim častnikom je zgubilo nemško letalstvo enega svojih najsmelejših in najuspešnejših lovskih letalcev.

Sredozemskem morju izredno smrtonosni. Toda tudi ta zadnji in obupni poizkus so letalsko-pomorske sile Osj preprečile, delujoče v tesnem sodelovanju proti močnim sovražnim skupinam.

Dne 10. avgusta, brž ko so bila odkrita prva gibanja nasprotnika, so bile izvedene vse pripravne strateške in taktične značajke. Tako je ob zori dne 11. avgusta v vzhodnem Sredozemskem morju neka naša podmornica izvedla prvi napad in zadela z dvema torpedoma neko nedoločeno (Nadaljevanje na 2. strani spodaj.)

Duce – neutrudljivi graditelj Imperija

Italija je postala najmočnejša balkanska sila

Zagreb, 14. avgusta. AS. »Deutsche Zeitung in Croatia« je objavil komentar k Ducejevemu govoru v Goriziji, v katerem piše med drugim: Duce ni le gonilna sila italijanskega življenja, ki določa cilje in obseg delovanja svojega naroda, marveč tudi neutrudljivi graditelj Imperija, ki bo mogoče prispeval k uresničitvi novega reda v Evropi. Kakor so ustanovitelji in pionirji starega rimskega imperija z mečem določali konce novih mej, ki so se z roko v roki širile z napredujočo civilizacijo in kulturo, tako Duce prinaša svojo grandiozno osebnost in moč svoje železne volje v nova sred-

šča, kjer moč italijanskega Imperija rodi nove in rodovitne sadove. Ko je sprejel Duce poročilo poveljnikov italijanskih Oboroženih sil v Sloveniji in v Dalmaciji ter jim dal točna navodila — piše list — je imel nato v Goriziji svoj govor, ki ga list tudi navaja in poudarja, da druga fronta ne bo imela nobenega uspeha ne v Evropi in ne drugje. List zaključuje takole: »Izbira kraja, ki se nabaja točno na križišču osnih sil, iz katerega je bil izgovorjen ta govor, je zelo značilen, ker kaže, da je Italija postala najmočnejša balkanska sila.«

Obupen položaj v Stalingradu

Mesto je napadlo 1000 nemških letal

Bern, 14. avgusta. AS. Preko Ankare se je izvedelo, da je položaj Stalingrada iz dneva v dan slabši. Mestne ulice so natrpane z begunci. Med prebivalstvom vlada lakota. Malenkost razpoložljivega kruha ne krije niti najmanjših potreb. Mese in zelenjave že nekaj tednov niso videli v mestu. Med civilnim prebivalstvom število smrtnih slučajev izredno narašča. Pri otrokih je umrljivost dosegla 58 odstotkov. Pri postaji Kotelnikovo so polietički agenti s strojnimi streljali na ljudstvo. Število mrtvih in ranjenih je veliko.

Dopisnik »United Press« poroča iz Moskve, da zavzema bitka za Stalingrad ogromni obseg.

Nemško poveljstvo je vrglo v boj vse razpoložljive rezerve južno od Klekaja in pri Kotelnikovem, hoteč izsiliti naglo odločitev. Ruski položaj je na tem bojišču zelo zamočan, ker nimajo prometnih zvez za dovoz vojaštva in orožja. Nemške motorizirane enice lahko razvijejo svojo silo na tej brezkonni planjavi. Iz Stalingrada prihajajo sovjetski tanki neposredno iz tovarn, kar je znak, da so v bližini tovarne za tanke. Sovjetski list »Pravda« piše, da deluje v zaledju za sovjetskimi bojnimi črtami mnogo nemških padalcev. Stalingrad je stalno izpostavljen nemškim letalskim napadom. Pred nekaj dnevi je mesto napadlo tisoč letal.

Nov turški zunanji minister

Ankara, 14. avgusta. AS. Uradno poročajo, da je bil glavni tajnik v zunanjem ministrstvu, Numan Menemendoglu, ki je bil pred kratkim izvoljen za carigradskega poslanca, imenovan včeraj za zunajega ministra turške republike.

Anglija žrtvovala baltske države

Rim, 14. avgusta. AS. V Londonu so objavili seznam diplomatov, akreditiranih pri angleški vladi. Med njimi manjkajo diplomati baltskih držav, ki so jih torej v Angliji žrtvovali Stalinu na ljubo in s tem uradno priznali vključitev teh držav v sestav Sovjetske zveze.

GOSPODARSTVO

Gospodarska reja koz

Koza je krava malega človeka in skromnim družinam res mnogo koristi s svojim rednim in okusnim mlekom. Poleg tega daje še meso, kožo, gnoj in vrže vsako leto enega ali več kazičkov. Dandanes, ko vsaka družina skuša storiti čim več za samo preskrbo z najpotrebnejšimi živili, je tudi v Ljubljani med malimi rejci zanimanje za rejo koz naraslo. To dokazuje na eni strani, da so dosegli kozlički razmeroma lepe cene in da so prav cene za kozje mlekarice znatne. Prav po teh je tudi veliko povpraševanje. Marsikdo bi si tudi omislil kozo, zlasti če ima majhne otroke, saj bi mu mleko nad vse prav prišlo. Boji se pa sitnosti in težav, saj se na rejo koz ne spozna. Zato noče tvegati, da bi mu morda bolezen ali kaka druga nesreča pobrala kozo, v katero je vložil znaten kapital. Pa ne samo bolezen, tudi napačno ravnanje s kozo tej lahko škoduje ali vsaj zmanjša vsakodnevno mleko, ki bi ga koza sicer dajala. Ker doslej nismo imeli posebnega priročnika za gospodarsko rejo koz, je bilo le malo novincev toliko pogumnih, da so se kozereje lotili. Zato zasluži vso pohvalo »Zveza društev »Mali gospodar« v Ljubljani, ki je te dni izdala lično brošuro o gospodarski reji koz, ki jo je spisal Franc Kristof. Brošura obsega 56 strani in obravnava izbero kozjih pasem, dalje vse o krmiljenju in oskrbovanju, o paši, o razvadah in napakah koz. Posebej je obdelan hlevček za kozo. Precej prostora je posvečenega molži koz in lastnosti kozjega mleka ter njegovi uporabi. Celotno izdelovanje kozjega sira in pripravljanja jogurta je obdelano. Seveda ne manjka poglavja o kozjem mesu in koži. Obširno so obdelane najvažnejše bolezni koz in vse, kar je v zvezi z mladim zarodkom. Knjiga je prav lična in bogato ilustrirana, tako da bo slehernemu rejcu koz stalni svetovalec.

Naša produkcija keramičnih predmetov. V Ljubljanski pokrajini imamo eno edino tovarno za izdelovanje keramičnih predmetov. To je tovarna keramika in šamotnih peči J. Klementič v Novem

(Nadaljevanje s 1. strani)

sovražno edinec. Kasneje je bila z mojstrskim udarcem ladijskega poročnika Rosenbauma potopljena nosilka letal »Eagle«.

Medtem je velika angleška skupina, ki je kljub tej izgubi razpolagala še s 3 nosilkami letal, nadaljevala pot proti vzhodu, razdeljena na več skupin, ki so napredovale v neznanstvih razdaljah. Na večer, ko so se edinec nahajale 38 stopinj severne širine in 4 stopinje vzhodne dolžine, so utrpelo prvo serijo napadov po nemških bombnikih in torpednih letalih, ki so zadela 1 nosilko letal s 1000-tonno bombo, velik parnik pa je bil z bombo v polno zadet, ter so zažgala neko nedoločeno edinec in zadela s torpedom 1 križarko.

Zvečer dne 11. t. m. in v noči na 12. je skušal sovražnik s ponovnimi letalskimi napadi na naša oporišča na kakšen način ovirati našo akcijo ter zmanjšati učinkovitost naših letalskih sil. Kljub temu so ob zori dne 12. avgusta naši izvidniki spet dobili stik s konvojem, ki je bil ob 10. uri celo fotografiran, ko se je nahajal kakih 50 milj severovzhodno od La Galite. Ko je zapustil Gibraltar, je bil konvoj sestavljen iz nad 20 trgovinskih parnikov, katere so spremljale 3 bojne ladje, od teh 2 tipa »Nelson«, 4 nosilke letal »Eagle«, 1 razreda »Furiouse«, 1 ameriška razreda »York Town« in četrti končni razreda »Illustrious«, številnih križark, od teh 3 tipa »Southampton«, tipa »Dido« 2 tipa »Arctus« in 1 tipa »Kairo«, nadalje je več desetih rušilcev in številnih manjših edinec.

Po tej zadnji izsleditvi je letalstvo stopilo v celoti v napad. Prvi val je bil sestavljen iz bombnikov in strmoglavcev, ki so jih ščitile močne skupine lovcev. Ob 13. uri je drugi val torpednih letal bombnikov, ki so jih tudi ščitili lovci, ponovil napad. Uspehi teh prvih skupin so bili: torpedna letala so potopila 2 parnika in 1 rušilec ter razen tega zadela 1 bojno ladjo, 3 križarke ali velike rušilce ter 2 parnika. Bombniki so zadeli 1 nosilko letal in 1 križarko ali velik rušilec. V borbi z nasprotnimi lovci, ki so odleteli z nosilk letal, je našim letalom uspelo sestreliti 17 nasprotnih letal. Tretji val napada so izvedla ob 17. uri letala, ki so se dvignila z oporišč v Sardiniji. Napadalna letala, ki so jih spremljali lovci, so zadela z bombami 1 parnik. Zaradi izgub ter ponavljajočih se silnih le-

talskih napadov je bil sovražni konvoj razklan in se je pričel razprševati. Nekaj hudo poškodovanih edinec se je obrnilo na svoji poti, dočim so druge, porazdeljene v več skupin, nadaljevale pot proti Sicilskemu kanalu. Tedaj so izvedle četrti napad mešane skupine bombnikov in torpednih letal. Pri tem izredno hudem napadu je bil zadet z bombami trgovski parnik, ki je takoj eksplodiral, zadetih pa je bilo z bombami še 6 nadaljnjih parnikov. Torpedna letala so z dvema ali tremi torpedi potopila 1 križarko in poškodovala s torpedi nadaljnja 2 parnika. Spremlajoči lovci so bili v borbi z nasprotnimi letali in so jih 8 sestrelili.

V teku 12. t. m. je nemško letalstvo učinkovito sodelovalo v akcijah z dvema močnima napadoma. V prvem napadu so bili s številnimi bombami zadeti 1 križarka in 2 parnika. V drugem napadu so nemška letala potopila 4 parnike ter so z bombami in torpedi poškodovala nadaljne štiri. V celoti je bilo v teku zmagovitega dneva sestreljenih 32 nasprotnih letal. V svojem junaškem ofenzivnem zaletu se 13 naših posadk ni vrnilo na oporišča. Nastop maloštevilnim sovražnim edincem, ki skušajo doseči otok Malto, je še v teku. Vodi ga naše letalstvo.

Berlin, 14. avgusta. AS. Listi z velikimi naslovi objavljajo italijansko in nemško izredno vojno poročilo o izgubah angleško-ameriškega konvoja, ki je skušal peljati skozi Sredozemsko morje. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše: Dva meseca sta preteklo od zadnjega poskusa, ki je veljal Angleže izgubo 11.000 ton trgovskega ladjstva in 7 vojnih ladij. Dejstvo, da so morali tvegati zopet 21 prevoznih in 25 vojnih ladij navzile porazu pred dvema mesecema dokazuje, da je v Egiptu položaj težak in da tam ne morejo čakati na pomoč, ki bi prišla šele po dolgi poti okoli ručja Dobre nade. »Börsen Zeitung« poudarja, da je bila tudi ta nova osna zmaga dosežena s pomočjo popolnega sodelovanja med letalskimi in pomorskimi silami. Od Sardinije do Aleksandrije — piše »Zwölf Uhr Blatte« — torej 2500 km je ta konvoj izpostavljen neprestanim napadom osnih sil in stoji pred popolno katastrofo. Da bi pridobili 30 dni na času, so Angleži tvegali velik konvoj skozi Sredozemlje, zato pa so izgubili že veliko število trgovskih in vojnih ladij, še več pa jih bodo brez dvoma zgubili, kajti one podmornice in osna letala še niso spregovorila zadnje besede.

Visoki Komisar je predsedoval seji odbora za prehrano

V Vlado palači je bila seja odbora za določitev razdeljevanja, preskrbo in določanje cen, kateri je predsedoval Visoki Komisar.

Po navodilih, ki jih je dal Ekse. Grazioli na zadnji seji o razdeljevanju premoga, je bil predlagan problem proizvodnje, razdeljevanja in cen drv za kurjavo.

Po poročilu Poveljnika Gozdne Milice, so posamezni predstavniki raznih oddelkov povzeli besedo. Visoki Komisar je nato dal točna navodila, katerih naj se držijo in določil nadaljne ukrepe, ki zadevajo preskrbo.

Nato je odbor pregledal še druge zadeve, ki so bile na dnevnem redu in predvsem ceno opeki, masti in delovne ure trgovin, kakor tudi or-

ganiziranje središč za nabiranje pridelkov, v prvi vrsti najbolj potrebnih živil na periferiji mesta.

Dar Slovence Fašističnemu Dopolavoru

Neki Slovenec, ki čuti solidarnost in hvalčnost nasproti italijanskim in fašističnim oblastem, je poslal Zveznemu tajniku znesek 200 lir, ki naj gre v korist Fašističnemu Dopolavoru.

Podpiramo to gesto simpatije, ki kaže razumevanje in ki se, kar naravnost povedano, lahko šteje v čast zdravemu delu prebivalstva.

Najmlajša župnijska cerkev sv. Roka v Dravljah

Jutri praznuje duhovnijska cerkev sv. Roka v Dravljah prvikrat kot župnijska cerkev god in praznik svojega zavetnika, kamor Ljubljanci vsako leto kaj radi romajo.

Izmed šib božjih je bila v prejšnjih časih v naših krajih najstrašnejša kuga. Pod to besedo so tedaj označevali razne bolezni, ki jih danes strogo ločimo. Najhujša je bila kuga z oteklinitami in črni pegami po koži, ki so ji rekali tudi »črna smrt«. Nekateri oboleli so se krvavo potili, drugim so otele noge in odgnile, a marsikdo je le hudo kihnil in že je bil mrtev. Od takrat se je ohranila še doslej navada, da pravimo, če kdo kihne, »Bog pomagaj!« Meso je kipelo kakor kvas in širilo grozen smrad: odtod tudi prislovica: »Smrdi kot kuga«. Da pri takem bolniku ali mrliču ni mogel nihče zdržati in da zavoljo tega ni bilo zlahka dobiti človeka, ki bi hotel pokopati take nesrečneže, je umevno. Z dolgim drogom, ki je imel na koncu železen kavelj, se je približal hiši, v kateri je umrl okuženec, ga potegnil iz nje ter ga povlekel v jamo, izkopano nalašč za kužne mrtvece. Te jame, ki so bile precej oddaljene od človeških bivališč, so polagali po več mrličev, ki so jih še potresli z živim apnom, preden so jih zagrebli. Na takem grobišču stoji cerkev sv. Roka v Dravljah. Grobišča te vrste so bila povsod zunaj vasi, zakaj na pokopališču, ponajveč okoli cerkev, niso smeli pokopavati onih za kugo umrlih. Zato vidimo še dandanes tu pa tam znamenja, postavljena marsikje v spomin nesrečnim žrtvam kuge.

Za časa naših prednikov se je pojavila kuga prav pogosto. Valvazor trdi, da je razsajala pri nas že leta 792. ter ga je leta 1006. pobrala v Ljubljani in najbrž tudi v njeni okolici dvanajst tisoč ljudi. Leta 1563. je morila po Ljubljani tako hudo, da so bila celo tedanja oblastva prisiljena zapustiti svoj stalni sedež in se preseliti v Kamnik.

Prav nenavadno hudo se je bila razpasla kuga v letih 1598 in 1599. K nam jo je bil zanesel neki dijak iz Koroskega. A najhuje je napadla strašna morilka v letih 1644 in 1645 Ljubljano in v njeni okolici Dravljah, kjer si je poiskalo zavetje pred njo tudi mnogo meščanov in kamor jo je zanesel nekdo s predivom.

Ljubljanska realka obstoji že devetdeset let

Ljubljana, avgusta.

Dne 1. septembra letos bo minulo 90 let, odkar obstoji eden naših največjih in najstarejših srednješolskih zavodov — Ljubljanska realka. Iz tega zavoda je izšlo že toliko naših pomembnih moč ter je ta zavod dal toliko izobražencev, da vsakomur zasluži, da se ga vsaj javnost dostojno spomni, zakaj zaradi vojne zavod najbrž ne bo slavil s posebnimi slovesnostmi tega pomembnega jubileja.

Ta zavod je ustanovilo s posebnim pismom dunajsko prosvetno ministrstvo dne 12. julija 1852. Zavod seveda tedaj še ni imel lastnega poslopja, pač pa je knezoškof Wolf tedaj dovolil za nižjo realko posebne prostore v starem licejskem poslopju na Vodnikovem trgu, kjer so bili poprej bogoslovci. Mestna občina je dovolila 2000 goldinarjev za nabavo šolskih učil ter se obvezala, da bo redno plačevala šolske potrebščine. Prvi začasni, ravnatelj novoustanovljene realke je bil župni upravitelj v Vodicah Mihael Peterneil, zaslužen slovenski šolnik, po katerem je bila dolgo časa imenovana tudi ulica za sedanjo univerzo, ki vodi od Gosposke ulice do Vegove ulice. Sedanj rod je to imenovanje že pozabil, dasi bi Peterneil zaslužil, da se ulica pomenjuje po njem. Leta 1852. je bil sestavljen kolikor toliko tudi vsa učiteljski zbor, v katerem so bili skoraj sami Slovenci.

Prvi ravnatelj je bil zapričen dne 1. septembra 1852 po državnem namestniku grofu Gustavu Chorinekem in od tedaj dalje moremo smatrati, da imamo v Ljubljani realko. Slovenska otvoritev je bila dne 4. oktobra istega leta v navzočnosti državnega namestnika. Slavnostni govor je imel ravnatelj Peterneil, v katerem je opozarjal mladino, da hoče novi zavod vzgajati izobražene moč, ki bodo zlasti svoje moči in znanje posvetili prirodoslovnim znanostim, kakor so to delali že veliki moč, ki jih je dala dežela Kranjska, kakor Valvazor, Vega, Schönlleben, Herberstein, Linhart in drugi, dalje goreča misionarja in odkritelja tujih dežel Baraga in Knoblar itd.

V prvi razred so se vpisali 204 dijak, od tedaj pa je ta zavod stalno rasel ter se razvijal. Leta 1860. je bila realka spremenjena v višjo realko s sedmimi razredi. Matura na realki je postala enakovredna gimnazijski ter se je mogel abiturient takoj vpisati poleg na tehnično fakulteto; pri vstopu na druge fakultete pa je moral delati dodatni izpit iz latinščine. Peterneil je uvedel za slovenske dijak tudi pouk verouka v nižjih razredih v slovenskem jeziku in slovensčino kot učni predmet, za nemške dijak pa slovensčino kot neobvezni učni predmet.

Peterneil je vodil realko sicer le do leta 1861., pa je bil postavil trdne temelje za nadaljnji razvoj zavoda. Sedli so mu ravnatelji Schendar, Schrey in Čeh Mrhal, ki je dvajset let vodil realko. Nadaljnji ravnatelji so bili Junowicz, še živeči Svoboda, Cora (le eno leto med vojno), po svetovni vojni pa Slovenci Tavčar (znani stenograf) in Maz, znani pisatelj učnih knjig za geometrijo.

Ko je leta 1870. praznovala bivša Kranjska hranilnica 50 letnico svojega obstoja, je sklenila, da ob tej priliki zgradi za realko moderno šolsko poslopje. Načrti so bili vloženi leta 1871., stvar pa se je nekoliko zavlekla, tako da je bilo novo poslopje, za tedanje čase naravnost moderno in razkošno, sezidano in izročeno uporabi dne 14. oktobra 1874 ob navzočnosti tedanjega prosvetnega ministra dr. Stremayra in pa seveda vseh ljubljanskih oddelkov.

Po prvi svetovni vojni je doživela Ljubljanska realka nov razmah. Še dolgo vrsto let je imela izključno realne razrede, končno pa se je pred nekaj leti v splošno zadovoljstvo staršev in učencev spremenila v realno gimnazijo, toda tudi z real-

nimi paralelkami, tako da imajo učenci po dovršenem četrtem razredu največjo možnost izbire, kaj naj študirajo in za kakšne vrste poklice se naj odločijo. Sedanji ravnatelj prve državne realne gimnazije, kakor se zavod sedaj imenuje, je dr. Karel Capuder, odlični naš zgodovinar.

Dolga je vrsta inženirjev, komercialistov, pa tudi filozofov in celo juristov, ki so izšli iz tega zavoda. Eden najbolj znanih učencev tega zavoda je na primer bil Ivan Cankar, pa tudi mnogo drugih slovenskih leposlovcev, zlasti mlajših (Srečko Kosovel), je študiralo na tem zavodu, zlasti tudi mnogo likovnih umetnikov. Med znanstveniki pa je na primer bil eden najuglednejših učencev tega zavoda sedanji predsednik Akademije znanosti in umetnosti dr. Milan Vidmar.

Temu uglednemu zavodu želimo še nadaljnji krasen razvoj v dobro naše učeče se mladine in ljudstva!

Hud naliv nad Ljubljano

V primernih ritmih se avgusta vrstijo vremenski pojavi, dež in vročina. Od 8. avgusta, ko je bilo doseženo najvišje barometrično stanje in zaznamovan zelo nizek jutranji temperaturni minimum, je začel zračni pritisk ponahavati, jutranja temperatura pa se je nasprotno od dne do dne stopnjevala. V sredo je bil dosežen tudi izreden dnevni maksimum temperature, saj je toploter v senci zabil 28,4°C. Bilo je včeraj izredno vroče, nastopila je prava avgustovska vročina. Zivahno je bilo na raznih prostih kopališčih, zlasti ob Ljubljani in tam v Kozeljici. Vse, mlado in staro se je sončilo.

Davi, v četrtek jutraj ni bilo na Barju običajne nizke megle. Lahne meglice so se podile le tu in tam proti Krimu, ki je bil zgodaj jutraj obdan s tenkim, sivkastim pajčolanom, kar je vedno znak, da se bo vreme kmalu spremenilo in da bo že čez nekaj ur začelo deževati. Bilo je drugače jutraj sila soparno in temperaturni minimum je znašal +14°C, bila pa je to drugače najvišja jutranja temperatura od 8. avgusta naprej. Barometer je padel na 760,8 mm.

Ze okoli 8 so po mestu padle prve redke kapljice. Ljudje so hitro začeli razpenjati dežnike in naglih korakov hiteli v svoje urade in po svojih dnevnih poslih. Nekateri so se nadejali, da se bo nevihta razpršila in da ne bo nič hudega. Okoli 9 dopoldne sta nad mesto od zapadne strani pridrveli dve plasti oblakov. Prva, v višini kihal 800 do 1000 m, je bila temnosivkasta in zelo raztegnjena in razcefrana. Druga nad njo, nekaj sto metrov višja, je bila kopičasta in belkasta. Prihod oblakov je na gorenjski strani napovedal najprej vijoličasto barvan in dolg blisk, kmalu nato je začelo grmeti. Oblaki so se podili tja proti kamniški strani. Ni trajalo dolgo od prvega bliska in že se je okoli 9.30 vtila nad mestom in okolico silovita ploha. Trajala je dobrih 10 minut. Pred silniti nalivom je vse jedro drvele v zavetja in pod streho. Ceste in ulice so se spraznile. In kmalu so se začele spuščati v kanale in po njih v Ljubljano zelo umazane vodne mase. Ljubljanka, še nekaj minut poprej zelenkasto čista, je bila mahoma vsa črna umazana. Po nalivu je nastopilo prav hladno vreme. Ploha je drugače namesto cestnih snazilcev prav dobro izprala vse ceste in ulice.

Ali si se že naročil na najboljše tehnik »Domoljub«?

Drobne novice

Koledar

Sobota, 15. avgusta: Vnebovzetje Marijino; Tazicij, mučenec; Alipij, škof; Arnulf, škof; Jedert, devica in opatica.

Nedelja, 16. avgusta: Marijin oče Joahim; Rok, spoznavalec; Serena, sveta žena; Tit, mučenec.

Ponedeljek, 17. avgusta: Hiacint, spoznavalec; Julijana, mučenica; Mamut, mučenec; Miron, mučenec; Straton, mučenec.

Torek, 18. avgusta: Helena, cesarica in vdova; Agapit, mučenec; Klara, devica; Krisp, spoznavalec; Flor, mučenec; Serapijon, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod Ivan Šegatin, čevljarški mojster. Pogreb bo v soboto, 15. avg. ob 4 popoldne v Zal, kapela sv. Janeza, na pokopališču k Sv. Križu. Blag mu spomin! Zalujočim naše sožalje!

Kupite sijajen detektivski roman

SLEPEC

50 let poje v čast božjo

Pred 50 leti, 18. avgusta 1892, je bila 16letna Režika Črnetova sprejeta v cerkveni pevski zbor pri Sv. Jakobu v Ljubljani in v tem zboru še vedno poje kot altistinja. Koliko lepih spominov jo veže na ta dolga leta! Sprejel jo je v pevski zbor rajni šolski upravitelj Leopold Belar. Za njim je vodil zbor prof. Gerbič. Ob sta že na drugem svetu. Nepozabni g. prelat Janez Rozman, sam dober pevec, je bil ponosen na pevski zbor. Režika ve mnogo povedati o pevcih in pevskih letih. Spominja se pevk: Drašlerjeve, Böhmovič se, Hribarjeve, g. Gerbičeve in hčere, pevcev Pogacnik-Navala, Ivana Trtnika, Betetta in drugih.

Jubilantini čestitam, ker je malo kateri pevk usojeno 50 let prepevati Bogu v čast pri isti cerkvi in istem zboru. Bog bo živil!

— **Deževno vreme.** Dobrih pet dni je trajalo lepo in sončno vreme. V četrtek zjutraj se je nato preobrnilo in nastopila je sedaj v avgustu druga deževna doba, ki bo kratkotrajna. V sredo je bila dosežena najvišja dnevna temperatura s +24,4°C, v četrtek zjutraj je bil zabeležen v Ljubljani tudi visok jutranji minimum, namreč +14°C, ko je bilo 8. t. m. najnižje toplotno stanje +8,9°C. V četrtek zjutraj je bilo sila soparno. Kmalu nato se je močno zooblačilo. Ob 9.30 v četrtek je pridruval nad Ljubljano silna ploha, ki je trajala dobrih 10 minut. Nato se je nekoliko zjasnilo in celo posijalo sonce. Ponoči, zalsti od 20 naprej do petka zjutraj je močno deževalo. Bila je huda nočna nevihta. V času od četrta zjutraj do petka zjutraj je padlo v Ljubljani do 20,7 mm dežja. Barometer se sedaj počasi dviga. Napovedujejo, da bo v kratkem lepo vreme.

— **Strojepisni tečaji** — novi — prične 18. avgusta. Pouk po desetprstni metodi. Največja moderna strojepisnica. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christof-fov učni zavod«, Domobranska cesta 15.

— Šivilje vljudo vabimo na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, dne 16. avgusta t. l. ob 10 popoldne v Pokrajinski delavski zvezi, I. nadst., soba št. 5. Na dnevnem redu sestanka je razgovor o aktualnih vprašanjih iz te stroke. Pokrajinski sindikat delojemalcev oblačilne stroke — skupina šivilj.

— **Kitajsko zelje** se je udomačilo. Med raznimi novimi vrstami sočivja, ki so se že pričele pri nas uvajati, spada tudi kitajsko zelje, ki ga Ljubljančani prav sedaj sade v znatnih množinah. Kitajsko zelje je namreč zelo pozno, raste celo v snegu in se dolgo ohrani presno, to se pravi, da je vedno sposobno za prikuho, kot prisljeni zelje in podobno ter ga ni treba ribati. Kitajsko zelje je po okusu slastnejše od našega ohrova, se dolgo ohrani ter ima to dobro lastnost, da ga moremo saditi tudi po krompirju, medtem, ko je treba druge vrste kapusnice saditi dosti prej. Kitajsko zelje zahteva prav takšno gojitev kakor sleherna druga kapusnica, recimo zelje, ohrovt ali kolerabica.

Ljubljana

I V stolnici bo danes, na praznik Marijinega Vnebovzetja, ob pol desetih škofova pridiga, nato slovesna pontifikalna sv. maša. Stolni zbor bo izvajal Mavovo mašo na čast sv. Vincencija.

I Člane moške in mladeniške kongregacije vljudo vabimo, da se polnoštevilno udeležijo proslave današnjega praznika Vnebovoda Marijinega. Zjutraj ob pol sedmih bo sv. maša s skupnim obhajilom, danes popoldne ob šestih pa slovesen shod z darovanjem za namene družbe.

I Kongregacija gospodičen in kongregacija učiteljic pri sv. Jožefu: V nedeljo, 16. t. m., skupno sv. obhajilo ob poldnevni, v ponedeljek, 17. t. m., ob poldnevni zvečer redni shod. Pridite vse! I Šmarne maše na Rakovniku. V cerkvi Marije Pomočnice na Rakovniku bo v času šmarnih maš služba božja po sledečem redu: Ob nedeljah in praznikih bodo sv. maše od 6 do 11 vsako uro, ob 8, 9 in 10 s pridigo. Ves čas med sv. mašami bo tudi priložnost za spoved. Popoldanska pobožnost (govor in pete litanije) je ob pol 4. Za skupine, ki želijo poročiti k Mariji in imeti posebej svojo pobožnost, je cerkev na razpolago od 2 do 3 in od pol 5 do 7. Ves čas šmarnih maš bodo delili pri popoldanski pobožnosti blagoslov Marije Pomočnice. Ob delavnih se začne sv. maša o pol 6 in se vrstijo do 9, ko se začne zadnja.

I Danes so trafike zaprte. Uduženje trafikantov sporoča obkinstvu, da so danes trafike zaprte. Službo ima skupina III.

I Velikodušen dar. Gospod Zlajpah Anton je podaril za kirurško kliniko 300 lir. Najlejša hvala!

I Živilski trgovci ponovno vljudo prosijo p. n. odjemalce, da ja takoj vzamejo pri svojih trgovcih maslo, da se ne pokvari.

I Za dijakine središč in ostalih št. prične 18. avgusta posebni enomesni strojepisni tečaj. Največja moderna strojepisnica. Vpisovanje dnevno. Učnina nizka. Informacije daje: Trgovsko učilišče »Christof-fov učni zavod«, Domobranska c. 15.

I Ob likvidaciji mestne ženske realne gimnazije vabi razvratelstvo spodaj navedene, da dvignejo

svoje dokumente vsak dan od 8. do 12. ure popoldne. Pisarna je v Auerspergovu palači, I. nadst. (poleg Križanske cerkve); Sandrin Marija, Sedlak Melita, Senica Danica, Seranjik Suzana, Sever Jelena, Skok Danica, Smole Marija-Amalija, Smole Zlata, Sovinc Marija, Stankovič Nada, Stenard Ljudmila, Stopar Zdenka, Strle Klotilda, Šeber Ana, Senica Ivana, Šibic Veronika, Škerjanc Franciska, Škofic Marija, Škulj Gabriella, Šljapah Nadežda-Majda, Sturm Zofija, Subert Ana, Tavčar Albina, Tavčar Nedeljka, Tičar Natalija, Tomažič Avgusta, Tomšič Vera, Turk Ivana, Umek Lili-jana, Urbanc Leonija, Urbančič Marija, Urbas Irena-Marija, Urbas Stefanija, Urbič Milena, Vandot Sonja, Vavpotič Ana, Vičar Hedvika, Vičar Tatjana, Vidic Marija, Visenjak Milena, Vizjak Jolanda, Vojnovič Danijela-Zofija, Vrhunc Marija, Vrtačnik Marija, Zajec Slavka, Zakotnik Ivana, Zdravč Marija, Zubalič Draga, Zupančič Albina, Zupančič Marija, Zvezda Ivana, Zener Ana-Bogomila, Žmavc Olga. Spridevalo trg. tečaja: Blažica Ludovika in Naglič Alojzija.

I Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije. Vpis v tečaje, kjer poučujejo gimnazijski profesorji vse predmete trikrat po dve uri na teden. Učnina nizka. Pri rednem posejanju in vestnem sodelovanju uspeh zajamčen. Ne odlašajte, vpišite se takoj na poljski gimnaziji, zdaj Lichten-thurnov zavod, dnevno od 8 do 12.

Naročajte II. letnik „Slovenčeve knjižnice“

I Popravni izpiti. Strokovni pouk za vse srednješolce. V posebnih tečajih poučujejo profesorji vsak predmet trikrat po dve uri na teden. Učnina nizka. Pri rednem posejanju in vestnem sodelovanju uspeh zajamčen. Ne odlašajte, vpišite se takoj na poljski gimnaziji, zdaj Lichten-thurnov zavod, dnevno od 8 do 12.

I Razdeljevanje drv je mestni preskrbovalni urad moral ustaviti, ker je bil za nakaznice tako velik naval, da so vsa drva oddana. Zato bodo sedaj drva na mestni pristavi dobili samo tisti, ki imajo nakaznice. V ponedeljek in torek, 17. in 18. t. m., naj torej interese za drva ne hodijo v žolo na Graben po nakaznice, ker jih za sedaj nikdo več ne more dobiti. Ker se je Nj. Ekscel. Visoki komisar sam zavezal za čim najbolj ugodno rešitev tega vprašanja, upravičeno upamo, da bo mestni preskrbovalni urad v kratkem spet dobil večjo količino drv za ljubljansko prebivalstvo. Za ta primer je pa mestni preskrbovalni urad že tudi poskrbel za tako razdeljevanje nakaznic, da ne bo več gneče in čakanja. Vse bo seveda o pravem času javljeno. Prebivalstvo naj mirno potrpi in naj se nikakor ne vznemirja, saj nam jamči najnovejša Ducejeva odločitev o preskrbi z drvi in premogom, da bo s potrebnim kurivom gotovo preskrbljena tudi Ljubljana.

I Uboga mati, brez vsakega zaslužka, z dvema nepreskrbljenima otrokoma, vljudo prosi dobre ljudi kakršne koli pomoči. Darove sprejema uprava »Slovenca«.

Prijeten detektivski roman

„SLEPEC“

naj bere vsaka družina!

I Škatle za pakete dobite najceneje v kartonari na Emonski cesti 2 (v Jelačinovi hiši).

I Petkov živilski trg. Zaradi praznika in nedelje je bil petkov živilski trg kljub slabemu vremenu prav živahen in dobro založen z vsemi potrebščinami. Na trgu je bilo v petek precej hrustk, ki so prispele že prejšnji dan iz Gorizijske pokrajine. Jabolka, po katerih sedaj zelo povprašujejo gospodinjje, je bilo nekoliko manj. Napovedana je večja pošiljka. Na izbiro je bilo mnogo paradiznikov in paprike.

I Muhe v živilskih obratih posebno na jesen delajo veliko nadlego, zato je pa mestni fizikat že od nekdaj zahteval zavarovanje z mrežo ali steklom vseh lahko pokvarljivih živil, predvsem pa omih, ki jih uživamo v neprekuhanem stanju, saj vendar lahko muhe razširijo nevarne nalezljive bolezni. Dosti lastnikov obratovalec z živila je pa na ta predpis pozabilo, drugi ga pa spet niso mogli dosti upoštevati zaradi pomanjkanja v pošte prihajajočih priprav. Ljubljanski trgovine imajo pa že tudi mrežice za ta namen ter zato mestni fizikat poziva vse lastnike obratovalec z živila, naj sedaj nemudoma zavarujejo vsa živila proti muham ter odprta okna zamerijo z gostimi mrežami, pri vzhodih naj pa namestijo proti muham posebne zavese, ki so v Ljubljani tudi že napravljeni.

I Zdravniška dežurna služba. Dne 15. avgusta t. l. bo od sobote od 8 zjutraj do nedelje do 8 zjutraj opravljala zdravniško dežurno službo ga. dr. Žitko Jožica, Pleteršnikova ul. 13. — Dne 16. avgusta t. l. od 8 zjutraj do ponedeljka do 8 bo opravljala dežurno zdravniško službo mestni viš. zdravnik dr. Aheim Marjan, Korytkova ul. 16.

I V Ljubljani umrli od 7. do 13. avgusta 1942: Trnovce Terzija, 61 let, vojna vdova, Vidovdanska c. 9; Škrjanc Alojzija, 3 tedne, hčerka avto-izvoščka, Cerkevna ul. 11; Rodič Alojzij, 54 let, višji orožni mojster, Vidovdanska c. 9; Prešern Terzija, roj. Zaplotnik, 72 let, posestnica, Lepodvorska ul. 35; Cankar Jože, 29 let, železničar, Nove Jarše 49; Deller Ana, roj. Kail, 89 let, Cesta 29, oktobra 1; Lovšin Marija, roj. Lesar, 32 let, žena orožnika v p., Šmartinska c. 64; Gantar Mihael, 72 let, hlapec, Vidovdanska c. 9; Molik Anton, 87 let, žel. nadspovednik v p., Bleiweisova c. 82. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Mulej Albina, roj. Globočnik, 44 let, žena posestnica, Lepodvorska ul. 28; Kukman Franc, 85 let, morn. komisar v p., Drenikova ul. 35; Kastelic Jože, 20 let, progovni delavec, Cesta dveh cesarjev 143; Tavželj Alojzij, 31 let, pek. pomočnik, Bohoričeva ul. 31; Kettner Emilija, roj. Fortuna, 68 let, vdova fin. preglednika, Poljska c. 16; Naglič Magdalena, 51 let, dnarica, Vidovdanska c. 9.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama: Sobota, 15. avgusta ob 17: »Kovarski in ljubezen«, Izen, Zelo znizane cene od 10 lir navzdol. — Nedelja, 16. avgusta ob 17:30: »Učiteljica«, Izen, Zelo znizane cene od 10 lir navzdol. — Ponedeljek, 17. avgusta: Zaprto.

RADIO, sobota, 15. avgusta: 7.30 Operetna glasba — 8 Napoved časa — Poročila v italijanski — 11 Prenos pete maše iz bazilike Presv. Ozn. v Firenci — 12.30 Plošče — 13.30 Poročila v slovenski — 12.45 Koncert mezosopranskega Vide Rudolfove — 13 Napoved časa — Poročila v italijanski — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.30 Lepe

pesmi od večera in danes — Orkester vodi dirigent Angelini — 14 Poročila v italijanski — 14.15 Koncert radjskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijance — Pisana glasba — 14.45 Poročila v slovenski — Pokrajinski vestnik — 17 Kofol Franjo: Domača uporaba sadja — predavanja v slovenski — 17.10 Nove plošče Cetra — 17.35 Ga. Habjan: Poškodbe, ki zadenejo živčevje — gospodinjstvo, predavanja v slovenski — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Koncertna glasba — 20 Napoved časa — Poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.30 Vojaske pesmi — 20.45 Lirična prirediteljska družba ELAR: »Walkirs, besedilo in glasba Richarda Wagnerja — orkester in zbor vodi dirigent Armando La Rosa Parodi. — V odmorih: Predavanje v slovenski (21.50 pribl.) — Poročila v italijanski (23.05 pribl.).

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: v soboto: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Viš. Tržaška c. 48. — V nedeljo: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Viš. Tržaška c. 48. — V ponedeljek: dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6; mr. Hošever, Celovška cesta 62, in mr. Gartner, Moste, Zaloška cesta 47.

Iz Gorizije

Delavska stanovanja. Kljub vojnim težavam se v štirih različnih delavskih središčih grada stanovanjske hiše za delavske družine. V Deseli, kjer obratuje velika cementna tovarna Salona d'Isonzo, je v gradnji 10 stanovanjskih hiš s 60 stanovanji; tu bo nastala prava delavska naselbina z novimi, zdravimi stanovanji. V Goriziji je v delavskem predmestju Straccia v zidavi velika stanovanjska hiša, ki bo imela v pritličju prodajno in obrtne prostore za peka, mesarja, branje, trafiklo, brivca, čevljarja in jestinarja, v treh nadstropjih bo pa 12 stanovanj. V drugem predelu mesta, v ulici Garzaroli, se zidajo tri hiše za 36 družin. V Cormonsu sta v bližini železniške postaje v delu 2 hiši s 24 stanovanji. Prefekt, ki se zelo zanima za delavska stanovanja in podpira njih gradnjo, je pretekli teden obiskal in pregledal vsa štiri stavbišča.

Ogenj v cerkvi sv. Ivana. V podružnici jezuitske župne cerkve pri sv. Ivanu je v noči od petka na soboto 8. avgusta nastal požar. Goret je začelo v shrambenem prostoru zraven zakristije, v katerem so bile razne omare s paramenti in orodje. Okrog treh zjutraj so sosedje zapazili ogenj, ki je že silil skozi streho ropotarnice. Obvestili so takoj ognjegase, ki so hitro prihiteli na mesto in pričeli z gašenjem. Posrečilo se jim je ogenj omejiti in ga v par urah pogasiti. Ker so postopali zelo previdno in dali takoj vrata in okna odpreti, da je zračni val pregnal dim, so preprečili, da umazane saje niso požarile cerkvene notranjosti in niso dragocene Parolijske slike v presbiteriju utrpeli nikake škode. Tudi večino cerkvene obleke in drugih pritliklin so ognjegase rešili nedotaknjeno. Ven-

Kdor naroči II. letnik „Slovenčeve knjižnice“ bo dobil v dar dve lepi knjigi

dar se škoda ceni na prilično 10 tisoč lir. Kako je požar nastal, ni točno ugotovljeno. Zdi se pa, da ga je povzročila ne previdnost. Prejšnji večer je bil v pofatitev prvega petka v cerkvi obhajini blagoslov. Najbrže je kak ogorek iz kadilnice padel na leseni pod, ga s počasnim tlenjem užgal in zanelil ogenj.

I Spadnjega Štajerskega

Zetev smrti. V Mariboru je umrl upokojeni stotnik Adolf Vodopivec, star 60 let, ki je svoj čas služil pri nekdanjem avstrijskem 47. polku. Dalje je umrla v Mariboru 79letna zasebnica Marija Vrečko. V mariborski bolnišnici je umrl 66letni viničar Rudolf Črepinko. V Podkrajju pri Velenju je umrla 82letna vdova Ana Hudales, na Paki pa 16letna Jožica Ostir.

Z lestve je padel. Pri popravljanju fasade v nekem mariborskem velepodjetju je padel 39letni Hubert Sluga iz Studencev pri Mariboru z lestve več metrov globoko in si zadal veliko rano na levem senu. Obležal je nezavestel. Reševalni avtomobil Rdečega križa ga je prepeljal v bolnišnico.

Nesrečo. V nekem mariborskem industrijskem podjetju zaposleni 39letni tesar Franc Mohorko si je pri delu zlomil nogo. 74letni Alojzij Tručl iz mariborskega zavetišča za onemogle si je zlomil desno roko. — Krj si je zastupila Ana Fras iz Maribora, stara 32 let.

Poročili so se v Velenju Alojzij Kranjc in Pavla Kranjc ter Franc Mravljak in Marija Sotler.

Iz Hrvaške

Prepoved prestopanja dijakov z ene gimnazije na drugo je izdalo ministrstvo ter obenem ukazalo, da je tak prehod dovoljen samo z dovoljenjem ministrstva. Učenec mora pred pričetkom šole vložiti prošnjo na ministrstvo preko svojega ravnatelja, ki potem s svojimi opombami opremi prošnjo in odpošlje ministrstvu. Tako se brez resničnih vzrokov ne bo moglo prehajati iz šole na šolo, kakor dijaki tako radi delajo iz — osebnih razmerij do profesorjev in iz strahu pred neuspehom.

Novi člani hrvatske drame in opere. Letos se je igralski naraščaj zagrebške drame precej izpolnil, saj so vzeti v kader članov naslednji absolventi zagrebške akademije, ki kažejo velik talent: Marija Crnobori, Mia Oremović, Jelka Šokčević, Marija Mrlić, Smiljka Bogdanović ter Mladen Serment, Srgjan Flego Ivo Kraljević, Branko Mešeg in Pero Budak. Poleg tega gostuje kakor stalni gost prvak osješkega gledališča Amand Allinger, ki je nastopil s Faustom. Nastavljen je tenorist ljubljanske opere Franzl ter altistka Lukrecija Pramberger, ki je že preje večkrat nastopila v Zagrebu. Pogajanja tečejo tudi za mladi hrvatski pevski talent Srebenko Jurinac.

Hrvatski slikarji na dunajski razstavi vojnih slik. Na razstavi vojnih slik, ki je sedaj na Dunaju, pa je bila preje že v Madridu, Helsinkiju in v Zagrebu nastopajo tudi hrvatski umetniki ter se s tem uvrščajo v red umetnikov prijateljskih držav Osi, ki razstavljajo skupno pod naslovom »Slikarji doživljajo vojsko«. Pozneje se bo ta razstava, na kateri je kakih 30 hrvatskih slik, prenesla v Bukarešto.

Znani hrvatski kulturni delavec in bivši tajnik Akademije, dober poznavalec zlasti vseh slovenskih književnosti ter sodrnik tudi slovenskih listov prof. dr. Ivan Esih je postal načelnik v ministrstvu prosvete ter je prevzel posle oddelka za kulturne zveze z inozemstvom in uredništvo Službenega glasnika.

Graditev ceste Bočkovec—Vratno je v polnem teku, s čemer bo za 12 km skrajšana pot iz Križevcev v Varaždinske Toplice.

Otvoritev mestnega muzeja v Karlovcu. Mestni župan mesta Karlovce je ukazal, da se graditev mestnega muzeja čim bolj pospeši. Obenem opozarja mestni župan, naj sedaj, ko je izdan ukaz, da naj vsi lastniki hiš pregledajo svoja podstrešja,

dobro pazijo, kaj zavržejo ter naj kakršne koli zanimivosti in dokumente izroče mestnemu muzeju v dar ali shranjenje. — Prav tako se v Karlovcu vrše tudi velika cestna dela, ki urejajo glavne ulice, pokrivajoč jih z asfaltnimi ploščicami.

Kaznovani prodajalci in kupci

Visoki Komisariat za Ljubljansko pokrajino sporoča iz Urada za kontrolo cen kazni in obsojbe, ki so bile izrečene nad kupci in prodajalci zaradi kršitev veljavnih odločb o kupovanju in prodaji živil.

Zaradi prodaje vina po zvišani ceni in brez računa: Dolničar Alojz, gostilničar, Gradišče 13, Ljubljana, na 1000 lir globe. Gostilna se mu zapre za 30 dni. Žitnik Martin, gostilničar, Rožna ulica 15, Ljubljana, na 800 lir globe. Gostilna se mu zapre za 30 dni. Zaradi prodaje vina brez predpisane pooblastila Prevoda Peris Peter, trgovec, Medvedova ulica 12, Ljubljana, na 2000 lir globe. Zaradi prodaje mila brez pooblastila Anderlüh Josip, izdelovalec mila, Obirska 18, Ljubljana, na 2000 lir globe, 10 dni zapore in zaplenitev blaga, Perme Kristina, gospodinja, Za vasjo 24, na 500 lir globe in 5 dni zapore, Hvala Gorazd, tvorničar, Bizjakova 25, Ljubljana, na 2000 lir globe in 10 dni zapore, Strelec Konrad, tvorničar, Podmilščakova 42, Ljubljana, na 2000 lir globe in 20 dni zapore. Zaradi tihotapstva mila Mahovec Antonija, gospodinja, stanujoča v naselbini Venček, izročena je bila sodni oblasti in blago je bilo zaplenjeno. Zaradi tihotapstva moke Jurman Ivan, upokojenec, Celovška 23, na 2000 lir globe in 30 dni zapore, Jurman Maksimilijan, uradnik, Celovška ulica 23, Ljubljana, na 2000 lir globe in 30 dni zapore.

Ker so izročili obrtnikom odrezke za ves mesec, namesto vsak dan, so bili kaznovani z globo 100 lir naslednji Ljubljančani:

Ker so izročili obrtnikom za ves mesec namesto vsak dan Kerie Emanuel, profesor, Stari trg 26, Gabrček Stanislav, uradnik, Gledališka stolba 3, Petkovšek Mihael, trgovec, Mirje 4, Melihar Stane, Trg Roma 3, Janežič Gabriel, učitelj, Kotnikova ul. 23, Damjak Viktor, inšpektor, Cesta 29, oktobra 9, Bažur Hugo, inšpektor, Tavčarjeva ulica 3; Gagel Mario, zasebnik, Vrtača 3; Popović Zdravko, zasebnik, Križevniška ulica 11; Krasojevič Perica, gospodinja, Bleiweisova 48; Rupel Karel, zasebnik, Verstovškova 23.

Zaradi nepravilne registracije racioniranih predmetov: Tomšič Franc, gostilničar, Ulica 29, oktobra št. 4, Ljubljana, na 2000 lir globe, za 30 dni se mu zapre gostilna. Zaradi opuščenja prijave racioniranega blaga: Ivan Lampret, trgovec, Florjanska 30, na 3000 lir globe, 25 dni zapore in zaplenitev blaga; Leon Medvedček, potnik, Karlovska ulica 8, Ljubljana, na 2000 lir globe in 10 dni zapore. Zaradi opuščenja prijave obutve Šega L. trg., Wolfsova 12, Ljubljana, ovađen sodišču. Ker ni izločil cenika Guštin Stanislav, trgovec, Bleiweisova 9, Ljubljana na 600 lir globe.

Dolgin - Debeluh - Ostrogled

Risbe ROM — Besedilo po K. J. ERBENU

79.

KMALU JE POPIL TOLIKO MORJA, DA JE LAHKO SEGEL DOLGIN Z ROKO NA DNO IN DVIGNIL SKOLJKO.

80.

KAKO SE JE DOLOINU UPOGNIL HRBET, NA KATEREM JE NESEL DEBELUHA S POL MORJA V TREBUHI JOJMENE!

Kako je z našo prisebnostjo?

Za vsakega, ki ima opravka kot voznik avtomobila ali strojevodja lokomotive, je silno važno, da zna čimprej ukreniti vse potrebno, kadar se pojavi nevarnost. Marsikdo bi mislil, da je sposobnost, hitro odločiti se v trenutku nevarnosti prirojen, da je torej prisebnost delež slehernega človeka. Vendar temu ni tako. Še več, znanstvene preiskave so pokazale, da je določena meja, pod katero še tako duhaprioten človek ne more več pravilno dojeti dogodka in zato tudi ne več napraviti pravega ukrepa.

Znanstvene raziskave, ki so razmeroma enostavne, so pokazale, da je približno najkrajši čas, ki ga človek potrebuje, da dojamemo s svojimi čuti neki dogodek in na podlagi tega tudi še nekaj ukrene, dve desetinki sekunde. Z enostavno napravo se da tudi to določiti. Ura, na kateri brzi kazalec, je na polovico prekrita, tako da kazalec ni vedno videti. Kazalec napravi že v petih sekundah cel obrat in je zvezan z gumbom, ki ga lahko ustavi. Če nekdo pazljivo gleda na uro, ko kazalec ni videti, in pri tem drži prst na gumbu, ki kazalec ustavi, trdno odločen, da bo takoj pritisnil gumb, ko bo zagledal kazalec, bo presenečen zapazil nekaj: če še tako hitro dela, bo vedno kazalec že šel malo naprej. Približno prav toliko, kolikor se premakne v dveh desetinkah sekunde.

Če napravimo ta poskus nekoliko drugače in pri preizkusu osebo, ki hoče pritisniti gumb, prestrašimo, vidimo, da strah vpliva kaj čudno. Če bi na primer za hrbtom osebe, ki se pripravlja, da bo pritisnila gumb, nekdo ustretil, bo ta pritisnila gumb, čeprav še ne bo zagledala kazalec. Vsi ti pojavi igrajo važno vlogo v trenutkih nevarnosti

pri vsakdanjem prometu. Danes vemo, da voznik avtomobila ne more zavreti že v tistem trenutku, ko zagleda nevarnost. Nasprotno: ker ima opravka z raznimi vzvodi, ki jih mora smiselno uporabiti, potrebuje še več kakor dve desetinki sekunde, da se zave in da tudi pravilno pritisne, recimo na zavoro. Če nekdo skoči pred avtomobil, ki vozi na primer 60 km na uro, tako da je le nekaj metrov pred avtomobilom, tedaj ga ne more rešiti nihče več. Avto namreč vozi tedaj vsako sekundo nekaj nad 16 metrov. V dveh desetinkah sekunde prevozi skoraj tri in pol metra in v tem kratkem času voznik še ničesar ni mogel napraviti, da bi rešil nesrečnega. Ta kratki čas je komaj zadoščal, da je voznik sam zaznal, da mu je nekdo skočil pred avto in da je treba nekaj storiti. Tega se dobro zavedajo vozniki. Vse premalo pa pešci, ki mislijo, da voznik lahko takoj stori vedno vse, da se izogne nesreči.

Preiskave so dalje pokazale, da ljudje prav tedaj, ko jih prestrašimo, večinoma ne stori tega, kar bi bilo potrebno. Vse ljudi lahko razdelimo v dve skupini. Prvi, teh je le 15 odstotkov, se v prvem hipu zdrznejo, takoj nato pa z jasno glavo stori to, kar je treba, da se na primer rešijo. Vsi drugi, teh je 85 odstotkov, torej nad tri četrtine, pa se najprej prav tako zdrznejo, nato pa zmedejo in še ne stori tega, kar bi jih moglo rešiti. Nekateri od teh pa v zmedenosti popolnoma odpovedo, kar jih gotovo pripelje v nesrečo.

Primer za duhapriotnega človeka, ki brez oklevanja v trenutku že odloči pravi ukrep, je na primer železniški strojevodja, ki je po železniški nesreči samo pripovedoval takole: »Nepričakovano sem zaslišal strašno hreščenje, videl in čutil sem, kako se lokomotiva nagiba na levo. Še v istem trenutku sem si mislil: skoči na desno z lokomotive! Tako je tudi storil in si rešil življenje. Če bi skočil na levo stran, bi ga lokomotiva zmečkala. Če bi okleval, bi zgrmel z lokomotivo vred po po-boju. To bi se zgodilo tudi vsakemu drugemu, ki bi bil manj duhaprioten in bi se prekašeno zavedel, da mora skočiti na desno. Druga velika skupina manj duhapriotnih pride do pravih odločitev navadno prekašeno. Največji reveži med temi pa so tisti, ki ob nenadnem strahu stori vse narobe. Taki so na primer ob požaru vsi nori in rešujejo na primer kanarčka v kletki, denarnico z denarjem pa pustijo v omari. Še hujši primeri pa so tisti, ko nekateri od strahu skoraj omedle, ko p pridejo k sebi, pa počenjajo vse mogoče, samo pravega ne. Pri ženeh se zgodi včasih, da po prvotni zmedenosti bruhnejo v krčevit jok.

Nekaj drugega pa so ob nevarnostih vsa dejanja, ki jih stori človek instinktivno — podzvestno. Ta nimajo s prisebnostjo nobene zveze, ampak so slehernemu človeku vrojena. Tako na primer nekateri nehoti ekušajo v nevarnosti zavarovati glavo z rokami. Ženske v nevarnosti krčevito iztegnejo noge naprej, kar je prav v avtomobilu lahko nevarno. Te in podobne instinktivne reakcije so v zvezi s čisto telesnimi reakcijami našega telesa. Marsikomu postanejo potem, ko ga je nekdo ustrašil, usta kar suha, brez slin. Znanost pozna tudi primere, ko je pri nesreči komu odrezalo roko ali nogo, pa se je tako prestrašil, da ni krvavel. Kri mu je zastala, pravimo še danes, kadar hočemo označiti veliko presenečenje ali strah. Medtem, ko teh instinktivnih dejanj ne moremo prav nič spreminjati, si lahko z jekleno voljo in športnim udejstvovanjem zboljšamo »živec« v toliko, da hitreje zavestno reagiramo na doživljanje v naši okolici. To nam tudi v primeru nevarnosti poveča našo duhapriotnost.

Poletne obleke

Za poletne dni imate tu nekaj nasvetov:

Najprej je nekaj športnega: lahka obleka iz pisano-črtaste svile. Mali, vloženi tenilnik z zaprtim ovratnikom, ozki zaplestnici, našiva na žepkih in pas so iz belega blaga. Obleka je na pogled mladostna in lična.

Druga obleka je iz svetle, mehke svile. Pen-

lja, zaplestnici in žepka so iz temnega čipkastelega blaga. Krilo je v širokih gubah.

Tretji vzorec je mladostna poletna obleka iz enobarvnega ali pisanega blaga. Ozki nabranki in trak s pentljo za vratom jo lepo krasijo.

Četrty vzorec je svetla obleka, najlepše je, če je iz belega svilenega platna. Krilo ima nakazane gube. Majhni našitki in ozki pas so okrašeni z ročno vezeno ali pa s pisanimi progami.

Kaj naj skuham?

To vprašanje je hujše ko kuha sama. Zato je tu nekaj nasvetov za kuho teh dni.

Juhe: V zelenjadne juhe vkuhaš riž, ješprej ali na kocke razrezan ali nastrgan krompir. Svetlo prežganje, zalito z juho ali vodo, torej podlago za marsikake okusne in tečne juhe. Začini jih lahko s kumino, z majaronom, drobnjakom in z drugo sesekljano zelenjavo.

Brezmesna kosila: Pri brezmesnih kosilih nam jako pomaga kaša (ali pa riž). Za kašate cmoke, ki jih naredimo s praženo čebulo ali presnim maslom in cimeto in sladkorjem, pristavimo za 4 osebe 90 dkg dobro skuhanega kaše. Kuhamo jo na trideset litra vode s polovico mleka (tudi kondenziranega), da je prav gosta. Ko se shladi, primešamo surov nastrgan krompir, malo presnega masla in toliko moke, da lahko oblikujemo cmoke.

Pričujoča navodila so vsa preizkušena in zato tudi zares priporočljiva.

Rižoto napravimo lahko iz gob, sesekljane mesa ali iz paprike, ki jo narežemo na proge. Riž

pokrijemo in pustimo, da se v pečici zmešča, nato ga potresemo s sesekljano zelenjavo in polijemo s paradižnikovo polivko.

Govedina je bolj izdatna, če jo razrežemo na tanke rezke, ki jih prej opravimo po obeh straneh. Nato jih zalijemo z vročo vodo in začnimo s paradižniki in z gorčico. Zraven spadajo cmoki iz nastrganega krompirja in moke.

Močnata jedila. — Izvrsten je krompirjev zvitek. Iz 25 dkg skuhanega nastrganega krompirja od prejšnjega dne, 15 dkg moke, pecilnega praška, jajca, 3 dkg presnega masla, 5 dkg sladkorja in ščepec soli napraviš na deski testo. Razvaljaš ga, namažeš in spečeš.

Nadevna jabolka. Olupimo šest lepih jabolk. Da ne porumenijo, jih odrgnemo z limonovim sokom, pečke odstranimo previdno s primernim nožkom. Vdolbino napolnimo z dobro stolčnimi ali zmetitimi mandeljli ali orehi, ki smo jih zmešali z medom.

Malce pretirano

»Halo, ali je tam zoološki vrt? — Pridite hitro, ujel sem opico, ki vam je ušla.«

Mali Tonček čita v predšolski dobi kratek sestavek dokaj gladko. Naenkrat je silno raztresen, zato le s težavo sklada črke v besede.

Teta, ki ga je vabila čitanja, vpraša: »Tonček, kako to, da znaš danes manj kot včeraj?«

Tonček: »Ja, golobje me motijo, ki tako gruzijo gori na strehi!«

Tretja pot Ting Jučanga

V borbi za Kerejo je mlado japonsko vojno brodovje prvokrat nastopilo proti kitajskemu brodovju. Na japonski strani je poveljeval admiral Juko Ito, na kitajski pa admiral Ting Jučang. Ta dva izvrstna človeka sta poznala drug drugega kot tovariša in prijatelja. Zdal pa ju je vojska razdelila na dva tabora.

Iz svojih šestnajstih bojnih ladij in šestih rušilcev je Ito sestavil poglavito brodovje in na dvojce leteljih flotilj. Z njimi je odjadril v Rumeno morje.

Admiralu Tingu pa se čas še ni zdel pripraven, da bi svoje bojne sile odposlal za napad. Svoje ladjevje je zbral v luki Vejhaiveju, v varnosti močnih pozemskih in morskih trdnjav. Ko je pa sredi septembra 1894 prišla vest, da japonsko brodovje kar po svoje križari v območju važnih transportov čet, se ni niti za hip pomišljal. Z vsemi edinicami je planil iz zavetja zaliva in je odplul proti Japoncu. Z mostiča svoje poveljniške ladje je zagledal admiral Juko Ito dim sovražnega brodovja. Seveda — Ting je bil pred njim! Zaukazal je: »Naredi za boj!«

A preden je sploh počil en sam strel, je iz vseh stolpov zagrmel prijatelj svoj sovražni pozdrav. Obe brodovji sta napadli drug drugega.

Cez dve uri nato je Ting izgrabil tri najboljše ladj. Ena je nasleda ob bregu, druga je zgorela in utonila, težko zadeta je tretja pravkar začela goreti in prav tako poveljniška ladja.

Ting, ki ni nikdar zdvajal o tem, da je sovražnik glede na izvežbanost močnejši ko on, je sklenil, da bitke ne bo končal s topniškim bojevanjem, ampak taktično. Zato se je kar naenkrat pravokotno zagnal na Japonca, da bi s silovitostjo svojih širših pročelji prelomil vrstni red ladij. Zal, pa je njegova lastna poveljniška ladja izgubila pri tem jabolka. Brez vodstva so morale križarke paziti, kako se bodo same, dasi ranjene in goreče, na lastno pest prerile skozi. Slednjič je postal v boj še svoje torpedovke, ki se pa v ognju strojne niso mogle popolnoma udejstvovati. Medtem je Japonce svoje bojne sile razdelil tako, da je večina zasledovala sovražnika, medtem ko se je hotel z eno skupino Tinga osebno iznebiti.

Položaj je bil tak, da je admiral Ting sklenil, da bo s »Cen Juanom«, sestrsko ladjo goreče po-

veljniške ladj, do konca vztrajal in tako čim bolj privabljal k sebi sovražnega admirala. Ker mu je to uspelo, je že izgubljeno bitko nemoteno tvegat kot dvoboj dalje. Dasi je bil ranjen, je sam vodil streljanje še uporabnih topov in tako uspešno, da se je Ito zaman trudil, da bi se mu v odločilnem boju približal. Slednjič sta udarili dve 30 centimetrski granati »Cen Juan« v njegovo poveljniško ladjo, kar ga je stalo več ko sto mož in razkrojeno posadko. Namesto, da bi se dal Kitajcu ujeti, je bil admiral Ito prisiljen, da je zapustil »Macusiom« in sporočil svojim ladjam, da naj se brez njega borijo dalje.

Preden je svoje bandero nasadil na »Hašidato«, je somrak spreminjal bitko bolj in bolj v tipanje, ki je z negotovostjo blodila za samimi scenami in je slednjič brezuspešno — zaspala.

Admiral Ito je bil prepričan, da oba težko ranjena orjaka ne bosta prestala te noči. Sicer pa se je držal smeri, ki mu je omogočala, da je z dvema streloma potopil še vse tisto, kar se je v somraku prve jutranje zarje plavajoče motalo okoli.

Toda potem se ni nič pokazalo. Po ure dolgo je preiskoval morje in bil pripravljen, da bi sovražnemu tovarišu zapel junaško pesem posmrtno slave. Toda ničesar več se ni prikazalo, niti čoln niti trohica. Molčeče morje je brezbržno in na široko valovalo.

Šele kasneje se je izkazalo, da je bil Ting Jučang s svojima razbitinama dosegel breg. Ladja »Cen Juan« je nasleda na sipine, razstreljeno »Ting Juanc« je rešil v Vejhaivej.

»Tem slabše«, se je hudoval Ito. Bitka torej ni bila končana.

Japonska armada si je bila priporila izhodišče za nadaljnje bojevanje in je čakala pomlad. Ito bi moral in je tudi hotel dotlej uničiti pobito brodovje. Casa ni smel izgubljati, ker je dotlej vohod v luko zamrzel. In tega se je Ito zavedal: če Tinga ne bo ven, bo moral on noter, zakaj bitka na suhem okrog trdnjav bi stala preveč človeških žrtve na obeh straneh in to bi bilo hkrati tudi nesmiselno. Luke itak ne bi bilo moči obdržati, če bi se bitka bojevala oko za oko in zob za zob.

Medtem ko je admiral takole preudarjal, koliko krvi bi nemara moralo preteči v takih bojih, če bi se Ting še enkrat prikazal, se je izkazalo dejstvo, da Ting pri najboljši volji ne bo mogel več na plan, dasi bi še utegnil streljati, a ne več manevrirati.

Tedaj je admiral Ito položil svoj meč predse na mizo in napisal svojemu prijatelju prijateljsko pismo, češ da je odkrito prepričan, da je škoda nadaljnjih žrtve. Povabil ga je, naj pride na Japonsko, naj bo njegov časti vredni gost in se naj ondi čuva dotlej, ko bo prenovljena in srečnejša Kitajska potrebovala modernih mož. O brezupnosti položaja naj ne trati mnogo besed. To pismo je izročil posebnemu slugi, ki ga je odnesel Tingu Jučangu.

Kitajec je pismo prebral, sklical je svoje častnike, povedal jim je predlog in je želel vedeti njihovo mnenje.

Ti niso ničesar olepšavali in so videli le eno možnost: da je treba vztrajati in se boriti.

»Dvoje potic, je dejal Ting Jučang siu kot svoj odgovor, »mi daje vaš admiral na razpolago, in sicer: pogin in vdajo. A jaz bom skušal iti po tretji poti.« V tem smislu je pisal svojemu prijatelju. Admirali Ito, ki je bil v dno duše žalosten, je izkrcal svoje čete in je začel obstreljevati utrdbe. V

začetku februarja je dosegel toliko, da je z brezobzirnim torpednim napadanjem potopil v luki vse brodovje. »Ting Juanc« in tri druge križarke so postale žrtve prvega vdora. A Ting Jučang se ni vdal. »Skrbi mi dela,« je rekel Ito. Ker je v krvavih napadih še zavzel večji del trdnjav, je začel obstreljevati otoške utrdbe. Kmalu je umolknila poslednja baterija. »Sedaj me bo začel še s kamernjem obmetavati,« je dejal Ito. In zares je kazalo, da bo tako. Ting je sam porušil svoje poslednje utrdbe.

Ito je zavzdihnil. Saj to ni več bojevanje! Jezilo ga je, če to nesmiselno klanje. »Le s čim se bo še nadalje vojskoval,« je dejal svojim poveljnikom. »Ali še ni razvil bele zastave?« Ne, Ting je ni razvil. Tedaj je Ito z več dni trajajočim topniškim ognjem razrušil še barake, skladišča in kar je bilo še streliva. »Menda so vsi mrtvi,« je rekel, ko se tudi po tem obstreljevanju ni prikazala bela zastava.

Opazoval je z daljnogledom. Nič se ni zganilo. Ito je obnovil streljanje. Takrat so tisti, ki so še ostali, prihiti k džunk, kjer je bil admiral, in so mu govorili, da je nesposoben, da bi se še nadalje upiral. »Ali bi se radi predali?« jih je vprašal Ting. »Tisto ne, toda pamet!« — »Moja naloga,« je dejal Ting, »ni, da bi ravnal pametno. A jaz vas razumem. Ali se nečete več bojovati?« Tedaj so si pokrili obraz. Mnogi so ihteli, drugi so dejali: »Admiral, ne moremo več.« — »Dobro, je odvrnil Ting, nič drugega ko: »Dobro.«

Zjutraj po obstreljevanju, ki je trajalo vso noč, je poslednji Tingov torpedni čoln počasi spolzel izza otoka in se je ustavil pri Itovi bojni ladji. »Vendar!« si je dejal admiral. Kapitanski poročnik Cen Pikvang mu je izročil pisanje. Ito ga je prebral in se na ves glas zasmeljal. Da je Ting še zdaj narekaval pogoje, ga je zares spravilo v smeh! Toda, ker je bil dobre volje, se ni prav nič pomišljal in je privolil v to, da smejo kitajski vojščaki svobodno oditi. Razen tega jim je poslal tudi živla, da se bodo sestrancem malo okrepili.

Sovražnemu prijatelju je za osebno poslal lično košaro, ki je bila polna perutnine, slašice in vina. Priložil je še pismo, ki ga je v njem kot svojega prijatelja povabil k sebi. Ting Jučang je na svoji džunki prikimal, ko je prebral pismo. Potem je odslovil svoje vojščake, le pisarja je obdržal in pa slá. Cena Pikvanga. S košaro slašice in vina pred seboj je pisal vejhaivejskemu zmagovalcu, da je prejel njegovo darilo in da se zabavljaje za tolikšno dobroto. Vendar, kar je še zmeraj vojna, se ne sme okoristiti z darilom. A da prijatelja ne bi žalil in da bi hkrati zadostil duhu prednikov, bo malce od vsega zaužil.

S tem se je dotaknil slašice in vina, priklonil se je v smeri proti Pekingu in je izpil strup. Nato je nadaljeval: »Ko mi je sovražnik, moj prijatelj Ito, dal na razpolago dve poti: predajo in pogin, sem stopil jaz na tretjo pot: pot domovinske slave. Nasmehnil se je, zapečatil pisanje in ga izročil Cenu Pikvangu. Potem je tudi pisarja odslovil.

Cen Pikvang je v žalni obleki izročil Japoncu sporočilo. Ta je sklonil glavo. Potem je dal razviti zastave na pol droga, prekinil je praznovanje zmage in je vohod brodovja odložil dotlej, dokler ne bo rajni pokopan. Hkrati je poslal bojno ladjo po truplo junaka, saj ni maral, da bi se admiral, ki je svoje brodovje tako slavno izgubil, zadovoljil z navadno džunko. (R. Evringer.)

Križanka št. 48

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20							21						22					23
24					25												26	
27	28			29			30				31	32				33		34
35		36	37	38			39		40	41	42		43	44	45			
46					47							48					49	
50				51					52									53

Vodoravno: 1. del kuhinje, 9. gozdno drevo, 12. koristna žival, 15. starogrški bog, 20. evropsko gorstvo, 21. vrh v Julijskih Alpah, 22. izraelski kralj, 23. staroslavanska pijača, 24. žuželka, 25. izobraženstvo (tujka), 26. angleški filozof, 27. gorenjski kraj, 30. dramatičar Budakovega Ognjišča, 32. prijatelj tuje lastnine, 33. obok, 35. vrba, 37. starorimski pozdrav, 39. nabor, 42. gospodinjstvo opravilo, 45. domača žival, 46. kuhinja (tujka), 47. sveta slika, 48. italijansko pristanišče, 49. moško ime, 50. glavni števnik, 51. pripadnik izumrlega naroda, 52. glej spodaj!

Navpično: 1. suha zemlja, 2. kretinja, 3. čud. značaj, 4. zdravilo, 5. pripadnik izumrlega naroda, 6. nevarna bolezen, 7. poteza, daljica, 8. glej spodaj, 9. nevestina oprema, 10. starorimski pesnik, 11. livonska prestolnica, 12. oseba iz Vomerberga, 13. pisec brošure »Poetane aveta«, 14. živalska noga, 15. poldrvar kamen, 16. medmet, 17. obutev, 18. gorenjski kraj, 19. glej spodaj, 28. domača žival, 29. zelenica, 30. poljeji pridelek, 31.

del ust, 33. garje, 34. domača žival, 35. del naslova, 36. žensko ime, 38. vodni pojav, 39. nagon, sla, 40. del telesa, 41. finsko pristanišče, 42. domača perutnina, 43. tatarski poglavar, 44. nadav, naplato, 45. moško ime.

1—8, 8—52, 52—53, 53—107

Rešitev križanke št. 47

Vodoravno: 1. Ljubljana, 10. supin, 15. smola, 20. Jura, 21. Veliki Repen, 22. oca, 23. uhan, 24. osat, 25. Alič, 26. iver, 27. irt, 28. banovina, 31. cimet, 34. ataman, 37. idila, 40. hurikan, 42. Alabama, 47. cijan, 48. arjanec, 49. Abadon, 50. ara, 51. fara, 52. jatagan, 53. Osana. Navpično: 1. ljubica, 2. juha, 3. Uranija, 4. ban, 5. Lvov, 6. jesihar, 7. Alan, 8. nit, 9. akacija, 10. silikat, 11. Uri, 12. Pečeneg, 13. Ipi, 14. Neva, 15. snet, 16. mora, 17. očim, 18. lar, 19. akt, 29. Olaf, 30. Ari, 32. mana, 33. taca, 35. Amon, 36. Nana, 38. dir, 39. Ana, 41. ura, 43. lan, 44. Abo, 45. bas, 46. Ada.

Miklova Zala

SPISAL DR. J. SKET

RIŠAL F. GODEC

371.

Četrť ure pred Gradišcem se ustavila nočna potnika in začeta šepetaje govoriti. Almira se ustavi za njima in skrita za grmovjem prisluškuje. »Vse se nama bo posrečilo,« pravi Davorin. »Stražniki niso nocoj pazljivi. Vsi so utrujeni in še vinjeni. Jaz sem videti kot stražnik, ti pa kot turški častnik v tej halji. V največji sili pa lahko primeva tudi za orožje.«

372.

»Jaz se ne bojim ničesar, Davorin! Zanašaj se na moj pogum! Vse hočem storiti in prestati za Mirka.« — »To lahko storiš, toda nikdar ne boš uživala z njim sreče, kakor si predstavljaš!« šepče sama zase Almira, skrita v bližnjem grmovju, in posluša dalje, kako pripravljata Zalika in njen spremljevalec Davorin načrt za osvoboditev Mirka.

373.

»Kod prideva na Gradišče?« vpraša Zalika. »Mi smo shranjevali ključ, ki odpira v Strelčevi kleti vhod na grad. Očetu ga je bil izročil Strelec sam, da ga čuvamo v svojem zatišju. Na ta ključ sem stavila vse svoje upanje. A nocoj ga nisem mogla najti, in tudi oče ne vedo, kje je. Zatorej ne vem, kako prideva na Gradišče. Skrbi me...«

Il primo che passa può ricordati

Prvi mimoidoči te lahko spomni

che già 24 possessori di un biglietto della Loteria sono diventati milionari spendendo solo 12 Lire. Può essere questo il tuo turno, se però acquisti un biglietto. Fallò oggi stesso per non dimenticartene.

da so že 24 lastniki po ene srečke Loterije di Merano postali milijonarji z borim stroškom 12 Lir. Lahko je sedaj vrsta na tebi, seveda ako kupiš srečko. Opravi to še danes, da ne pozabiš.

REGALA MILIONI
a chi acquista un biglietto per L. 12—

DARUJE MILIONE
tistemu, ki kupi srečko za Lir 12—

Po Vaši želji Vam izdela
KNJIGOVEZNICA
Ljudske tiskarne
v Ljubljani
Kopitarjeva 6/II

v svoji črtalnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi. Istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška dela posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelki za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjenega galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fazonah.

CENE SKRAJNO NIZKE. POSLUŽITE SE!

Zahtevajte povsod naš list!

Šamotna opeka vseh oblik!
TOVARNA KERAMIKE
J. KLEMENČIČ v Novem mestu

izdeluje šamotno opeko raznih oblik, tako normalno zidarsko, zagodno opeko, tlakovce in plošče, prvovrstne kakovosti, enaki inozemski produkciji. ♦ Zavod za tehnično mehaniko in preskavo materiala na ljubljanski univerzi je na podlagi preizkušnje materiala ugotovil, da znaša odpornost naše šamotne opeke v žaru SK 31—190°, tlačna trdnost 226 kg/cm². ♦ Šamotna opeka se prvovrstno uporablja pri parnih kotlih, lokomotivah, v livarnah in opekarnah, pri pekovski pečen in sploh za obložitev kurilšč, kjer se uporablja visoka temperatura. ♦ Tovarna dobavlja šamotno opeko v normalnih oblikah in po predloženih skicah. ♦ V naši tovarni, po predloženih načrtih izdelane šamotne plošče, so najboljša varovalna sredstva železnih predmetov, ki so izpostavljeni visoki temperaturi, kar je pri sedanjem pomanjkanju železja velike važnosti.

ŠAMOTNA MOKA za vzdnavanje opeke itd. vedno v zalogi.

U najem

Lokal

v mestu, iščem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod: »Čista obrt št. 4561«.

Ženitbe

Gospod

srednjih let z dobrimi dohodki želi poznanstva z dobro in preprosto gospodino od 25—30 let v svrhu ženitve. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ne-srečen« št. 4568. 2

Bolniška blagajna samostojnih obrtnikov v Ljubljani obvešča vse člane, da je umrl dolgoletni član, gospod

Ivan Šegatin
čevljarski mojster

Dragega tovariša spremimo k večnemu počitku v soboto, dne 14. avgusta ob 16 z Zai, kapela sv. Janeza, k Sv. Križu.

BOLNIŠKA BLAGAJNA SAMOSTOJNIH OBRITNIKOV

Potrži naznanjamo, da nas je nenadoma, ubit od strele, zapustil vdan v voljo božjo, moj dobri mož in skrbni oče, gospod

Janez Tešar

dolgoletni poslovodja mlekarne na Vrhniki.

Pogreb bo v Biatni Brezovici v soboto, dne 15. avgusta ob petih popoldne.

Biatna Brezovica, Maribor, 14. avgusta 1942.

Marija, žena; Marija in Katarina, hčerki in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam ob smrti nepozabnega moža, očeta, starca očeta, brata, ujca in tasta, gospoda

PAVLA MASIČA star.

izrazili sožalje, počastili spomin ranjkega z veneli in s šopki, in ga spremili na njegovi poslednji poti k večnemu počitku, izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Ljubljana, dne 13. avgusta 1942.

DRUZINA MASIČ IN SORODSTVO.

Giovanni Verga:

43

Tone Nevolja

Roman.

Vsak dna je prešteval denar, se hodil potikati pred hišo pri nešplejem drevesu ter gledal v zrak, z rokami na hrbtu. Vrata so bila zaprta, vrabci so čivkali na strehi in trta se je čisto polagoma gugala nad oknom. Starec se je vzpel na zid vrta, na katerem so bili vsejali čebule, ki so bile videti kot morje belih perjanic. Nato je tekkel za stricem križem, da bi mu stokrat ponavljal: »Veste, stric Križ, če bomo uspeli, da spravimo skupaj oni denar za hišo, jo morate prodati nam, ker je bila vedno last Nevolj. Vsaki pti, so ljubi njenega gnejda, klici. Blagor mu, kdor umre v lastni postelji! Stric Križ je s kruljenjem potrdil, da bi se ne spravil v zadrego. Na hišo pa je dal staviti nov strešnik ali žlico apna na dvoriščni zid, da bi povišal ceno.

Stric Križ ga je tako zagotavljal: »Ne dvomite, ne dvomite. Hiša je tam in ne bo zbežala. Da se le pazi nanjo. Vsakdo pazi nato, kar mu je pri sre. Nekoč je pripomnil: »Ali ne boste omožili svoje Mene?«

»Omožil jo bom, ko bo hotel Bog! Kar se mene tiče, bi jo hotel omožiti tudi že jutri,« je odgovoril gospodar Tone.

»Če bi jaz bil na vašem mestu, bi ji dal za moža Alfia Muho, ki je dober dečko, pošten in delaven. Išče si ženo povsod okrog, druge napake nima. Zdaj pravijo, da se bo vrnil v vas

in je kot nalašč ustvarjen za vašo nečakinjo.« »Če pa so govorili, da si hoče vzeti vašo nečakinjo Oso?«

»Tudi Vi, tudi Vile je prišel vpiti Leseni Zvon. »Kdo to pravi? To so same čenče. Hoče požreti ogrado moji nečakinji, evo kaj hoče! Lepa reč, a? Kaj bi vi dejali, če bi vašo hišo prodal drugemu?«

Gosja noga, ki je bil vedno na trgu, čim bi se dva pogovarjala, da bi si skušal prislužiti mešetarino, se je tudi on vtaknil v razgovor.

»Osa ima zdaj v rokah Brasija Čebulo, odkar je šla po vodi poroka svete Agate, videl sem ju s temi očmi, ko sta hodila skupaj po stezi ob hudourniku. Šel sem tja iskat dva gladka krogla kamna za omet napajališča, ki pušča vodo. Spakovala se mu je, spogledljiva, s konci rute na ustih in mu govorila: Nič ni res, pri tej blagoslovljeni svetinji, ki jo imam tu. Fej! Vzbuja me gnus, ko mi govorite o onem starcu mojem stricu! Govorila je o Vas, stric Križ in puščala mu je, da se je dotikal svetinje, saj veste, kje jo ima! Leseni Zvon se je delal gluhega in je stresal z glavo kot Gašperček. Gosja noga je nadaljeval: — in Brasi je dejal: »Kaj naj torej napraviva?« — »Ne vem, kaj hočete napraviti,« je odvrnila Osa. »Toda če je res, da me imate radi, me ne boste pustili v tem stanju, kajti ko vas ne vidim, se mi zdi, kakor da bi svoje srce razdelila na dvoje, kot dva reznja oranže in če vas oženijo z drugo, vam prisegam pri tej blagoslovljeni svetinji, ki jo imam tu, čujte, da boste videli nekaj velikega v vas. Vrgla se bom v morje prav tako oblečena, kot sem.« Brasi se je praskal po glavi in nadaljeval: »Kar se mene tiče, hočem. Toda

kaj bo potem napravil moj oče?« — »Pojdiva proč iz vasi, kot da bi bila mož in žena in ko bo juha skuhana, bo vaš oče prisiljen privoliti. Že tako nima drugih otrok in ne vé, komu bi zapustil posest,« je rekla.

»Kakšni ljudje, kaj!« je prišel kričati stric Križ, ki je pozabil, da je gluh. »Tista coprnica ima vraga, ki ji ščiplje pod krilom! In če se pomisli, da nosijo na prsih Marijino svetinjo! Treba bo to povedati gospodarju Fortunatu, treba bo! Smo li pošteni ali ne? Če gospodar Fortunat ne bo na oprezu, mu bo tista coprnica moja nečakinja zagodla, da mu ukrade sina, ubožca!« In stekel je po cesti kot norec.

»Opozarjam vas, ne povejte, da sem ju jaz videl!« je vpil. Gosja noga in tekkel za njim. »Nočem, da bi me imel v zobeh oni gad vaše nečakinje.«

Stric Križ je v trenutku postavil vso vas na glavo, ker je celo hotel poslati stražnike in dona Mihaela, da bi stražili Oso, ki je končno bila njegova nečakinja in je moral on za to poskrbeti. Don Mihael pa je bil zato plačan, da je čuval koristi pošteniakov. Ljudje so se zabavali, ko so gledali gospodarja Čebulo, kako je tudi on tekkel sem in tja z izplaženim jezikom in so uživali, da se je oni tepec njegov sin Brasi dal ujeti na limanice Osi, medtem ko se je zdelo, da bi zanj ne bila dobra niti hči Viktorja Emanuela, ko je kar na lepem pustil Nevoljino hčer, ne da bi rekel: pozdravljam vas!

Mena pa si ni nadela črne rute, ko jo je bil Brasi kar na lepem pustil. Nasprotno, zdaj je zopet prepavala, ko je bila pri statvah, ali ko je pomagala soliti sardele od lepih poletnih ve-

čerih. Topot ga je sveti Frančišek zares poslal božjega blagoslova. Bil je »vlak« sardel, kakršnega še niso nikdar videli. Bilo je bogastvo za vso vas. Barke so se vračale do vrha napolnjene in ljudje na njih so prepevali in od daleč mahal s čepicami, da bi dajali znak ženam, ki so čakale z otroci v naročju.

Starinarji so v množici prihajali iz mesta, peš, na konju ali na vozovih in Gosja noga ni imel časa, da bi se praskal po glavi. Proti Avemariji je bilo na obrežju naravnost kot ejem s krikom in vikom vsake vrste. Na dvorišču Nevolj je gorela luč do polnoči, kot bi bil kak praznik. Dekleta so prepevala in prihajale so pomagat tudi sosedje, hčerke sestrice Ane in Nunziate, ker je bilo zaslužka za vse in vzdolž zidu je bilo videti štiri vrste že čisto pripravljenih sodčkov, s kamni na vrhu.

»Zdaj bi hotel videti tu Zuppiddo!« je vzkliknil Tone, ki je sedel križem rok na kamnih, da bi tudi on bil tako za uteč. »Zdaj bi videla, da imamo tudi mi svoje in da se poživzgammo na dona Mihaela in na dona Silvestra!«

Starinarji so tekali z denarjem v roki za gospodarjem Tonetom. Gosja noga ga je vlekel za rokav in mu govoril: »To je čas, ki ga je treba izkoristiti!« Toda gospodar Tone je vztrajno odgovarjal: »Govorili bomo o tem o vseh svetih. Tedaj bodo sardele imele svojo ceno. Ne, nočem are, nočem si vezati rok! Jaz že vem, kako tečejo stvari.« Udarjal je s pestmi po sodih in govoril nečakom: »Tu je vaša hiša in Menina dota. Dom te vzljublja in poljublja.« Sveti Frančišek mi je naklonil milost, da bom lahko zadovoljen zatisnil oči.«